

N.5226/2025 ΦΕΚ 154/Α/08.09.2025

Αναμόρφωση πλαισίου και διαδικασιών επιστροφών πολιτών τρίτων χωρών Λοιπές ρυθμίσεις του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1 Σκοπός

Άρθρο 2 Αντικείμενο

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2008/115/ΕΚ, ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄:

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2008/115/ΕΚ

Άρθρο 3 Πεδίο εφαρμογής (Άρθρο 2 της Οδηγίας)

Άρθρο 4 Ορισμοί (Άρθρο 3 της Οδηγίας)

Άρθρο 5 Ευνοϊκότερες διατάξεις (Άρθρο 4 της Οδηγίας)

Άρθρο 6 Μη επαναπροώθηση, βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού, οικογενειακή ζωή και κατάσταση της υγείας (Άρθρο 5 της Οδηγίας)

Άρθρο 7 Απόφαση επιστροφής (Άρθρο 6 της Οδηγίας)

Άρθρο 8 Οικειοθελής αναχώρηση (Άρθρο 7 της Οδηγίας)

Άρθρο 9 Απομάκρυνση (Άρθρο 8 της Οδηγίας)

Άρθρο 10 Αναβολή της απομάκρυνσης (Άρθρο 9 της Οδηγίας)

Άρθρο 11 Επιστροφή και απομάκρυνση ασυνόδευτων ανηλίκων (Άρθρο 10 της Οδηγίας)

Άρθρο 12 Απαγόρευση εισόδου (Άρθρο 11 της Οδηγίας)

Άρθρο 13 Τύπος (Άρθρο 12 της Οδηγίας)

Άρθρο 14 Ένδικα βοηθήματα (Άρθρο 13 της Οδηγίας)

Άρθρο 15 Εγγυήσεις εν όψει της επιστροφής (Άρθρο 14 της Οδηγίας)

Άρθρο 16 Κράτηση (Άρθρο 15 της Οδηγίας)

Άρθρο 17 Όροι κράτησης (Άρθρο 16 της Οδηγίας)

Άρθρο 18 Κράτηση ανηλίκων και οικογενειών (Άρθρο 17 της Οδηγίας)

Άρθρο 19 Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (Άρθρο 18 της Οδηγίας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΩΝ,
ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 20 Επανεισδοχή

Άρθρο 21 Ρύθμιση θεμάτων επιστροφών

Άρθρο 22 Ρύθμιση θεμάτων οικειοθελούς αναχώρησης

Άρθρο 23 Ρύθμιση θεμάτων απομάκρυνσης

Άρθρο 24 Ρύθμιση θεμάτων απαγόρευσης εισόδου

Άρθρο 25 Προστασία από την επιστροφή

Άρθρο 26 Ανεπιθύμητοι αλλοδαποί Τροποποίηση άρθρου 82 ν. 3386/2005

Άρθρο 27 Ποινικές κυρώσεις παράνομης εισόδου, εξόδου και παραμονής στη χώρα Αντικατάσταση άρθρου 83 ν. 3386/2005

ΜΕΡΟΣ Γ': ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ

Άρθρο 28 Επιστροφή πολιτών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μελών των οικογενειών τους, καθώς και μελών οικογένειας Έλληνα πολίτη

Άρθρο 29 Άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 134 Κώδικα Μετανάστευσης

Άρθρο 30 Αιτήσεις άδειας διαμονής για εργασία σε πολίτες τρίτων χωρών

Άρθρο 31 Χορήγηση βεβαίωσης κατάθεσης αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής δικαιούχων διεθνούς προστασίας Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 23 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Άρθρο 32 Δυνατότητα χρήσης συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης από τις αρχές παραλαβής και εξέτασης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους Τροποποίηση άρθρου 74 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Άρθρο 33 Χρήση πληροφοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης αντί πρακτικών κατά τη συνέντευξη Τροποποίηση άρθρου 82 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Άρθρο 34 Μεταγενέστερες αιτήσεις Τροποποίηση άρθρου 94 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Άρθρο 35 Δικαίωμα άσκησης προσφυγής Τροποποίηση άρθρου 97 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Άρθρο 36 Δικαίωμα παραμονής Τροποποίηση άρθρου 110 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Άρθρο 37 Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού της υπό κατάργησης Ελεγχόμενης Δομής Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο Βόλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

Άρθρο 38 Προσωρινή εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης σε δομές της παρ. 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 10 ν. 4375/2016 Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 50 ν. 4487/2017

ΜΕΡΟΣ Δ': ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 39 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 40 Καταργούμενες Μεταβατικές διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Ε': ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 41 Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α' ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι η ενίσχυση της διαδικασίας αποτελεσματικών επιστροφών των πολιτών τρίτων χωρών, που διαμένουν παράνομα στην ελληνική επικράτεια.

Άρθρο 2

Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος είναι: α) η αναμόρφωση των διατάξεων, με τις οποίες είχε ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2008/115/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (L 348) και

β) η αλλαγή των κανόνων και διαδικασιών, που εφαρμόζονται για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών, σύμφωνα με τα θεμελιώδη δικαιώματα που εγγυώνται η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διεθνείς συμβάσεις που δεσμεύουν τη χώρα και οι γενικώς αναγνωρισμένες αρχές του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας των προσφύγων και των υποχρεώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τις κατευθύνσεις της πρότασης του νέου κανονισμού επιστροφών [COM (2025) 101 final].

ΜΕΡΟΣ Β'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2008/115/ΕΚ, ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2008/115/ΕΚ

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής (Άρθρο 2 της Οδηγίας)

1. Οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται στους πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν παράνομα στην ελληνική επικράτεια.

2. Το παρόν Κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται στους πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι:

α) Υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (Κώδικας Συνόρων Σένγκεν) (L 77) ή συλλαμβάνονται ή παρακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές σε σχέση με παράνομη χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια διέλευση των εξωτερικών συνόρων κατά την έννοια του σημείου 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν, στους οποίους δεν έχει χορηγηθεί στη συνέχεια άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στη χώρα,

β) υπόκεινται σε απέλαση που επιβάλλεται με δικαστική απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95) ή υπόκεινται σε διαδικασίες έκδοσης σύμφωνα με τις διατάξεις διεθνούς σύμβασης που δεσμεύει τη χώρα ή των άρθρων 436 έως 456 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96) ή των άρθρων 1 έως 39 του ν. 3251/2004 (Α' 127) περί Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης ή

γ) απολαμβάνουν του δικαιώματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το σημείο 5 του άρθρου 2 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν και το π.δ. 106/2007 (Α' 135).

Άρθρο 4

Ορισμοί (Άρθρο 3 της Οδηγίας)

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, νοούνται ως:

α. «Πολίτης τρίτης χώρας»: κάθε πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 20 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) και δεν απολαύει του ενωσιακού δικαιώματος ελεύθερης

κυκλοφορίας, όπως ορίζεται στο σημείο 5 του άρθρου 2 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν. Ο ορισμός περιλαμβάνει και τους ανιθαγενείς,

β. «παράνομη παραμονή»: παρουσία στην ελληνική επικράτεια πολίτη τρίτης χώρας που δεν πληροί ή δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως ορίζονται στο άρθρο 6 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν, ή τις λοιπές προϋποθέσεις εισόδου, παραμονής ή διαμονής της κείμενης νομοθεσίας,

γ. «επιστροφή»: διαδικασία επανόδου πολίτη τρίτης χώρας είτε με οικειοθελή συμμόρφωση του προς υποχρέωση επιστροφής είτε αναγκαστικά:

γα) στη χώρα καταγωγής του ή στη χώρα της συνήθους διαμονής του ή

γβ) σε χώρα διέλευσης, σύμφωνα με συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή άλλες ρυθμίσεις ή

γγ) σε άλλη τρίτη χώρα, στην οποία αποφασίζει εθελοντικά να επιστρέψει και στην οποία γίνεται δεκτός ή

γδ) σε ασφαλή τρίτη χώρα, όπως ορίζεται στο άρθρο 91 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), λόγω της οποίας η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε ως απαράδεκτη ή

γε) στην πρώτη χώρα ασύλου λόγω της οποίας η αίτηση διεθνούς προστασίας απορρίφθηκε ως απαράδεκτη,

δ. «απόφαση επιστροφής»: διοικητική πράξη ή δικαστική απόφαση με την οποία κηρύσσεται ή αναφέρεται ως παράνομη η παραμονή πολίτη τρίτης χώρας και του επιβάλλεται ή αναφέρεται η υποχρέωση επιστροφής,

ε. «απομάκρυνση»: εκτέλεση της απόφασης επιστροφής με φυσική μεταφορά του πολίτη τρίτης χώρας εκτός της ελληνικής επικράτειας,

στ. «απαγόρευση εισόδου»: διοικητική πράξη ή δικαστική απόφαση, η οποία συνοδεύει την απόφαση επιστροφής και με την οποία απαγορεύονται, για ορισμένο χρονικό διάστημα, η είσοδος και η παραμονή στην ελληνική επικράτεια ή στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ζ. «κίνδυνος διαφυγής»: η βάσιμη εικασία, που στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια, ότι σε συγκεκριμένη ατομική περίπτωση ο πολίτης τρίτης χώρας, ο οποίος υπόκειται σε διαδικασία επιστροφής, μπορεί να διαφύγει. Τέτοια αντικειμενικά κριτήρια αποτελούν ενδεικτικά:

ζα) η μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που τυχόν επιβάλλονται, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 του παρόντος, από τις αρμόδιες αρχές έκδοσης της απόφασης επιστροφής, για όλο το χρονικό διάστημα της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης,

ζβ) η ρητή εκδήλωση της πρόθεσης για μη συμμόρφωση με την απόφαση επιστροφής ή πράξεις που αποδεικνύουν πρόθεση για μη συμμόρφωση με την απόφαση επιστροφής,

ζγ) η κατοχή πλαστών εγγράφων, ιδίως ταξιδιωτικών ή άλλων βεβαιωτικών της ταυτότητας εγγράφων,

ζδ) η παροχή ψευδών πληροφοριών στις αρχές,

ζε) η ύπαρξη καταδικαστικών αποφάσεων, εκκρεμών ποινικών διώξεων ή σοβαρών ενδείξεων ότι έχει διαπραχθεί ή επίκειται η διάπραξη ποινικού αδικήματος από το συγκεκριμένο άτομο,

ζστ) η έλλειψη ταξιδιωτικών ή άλλων βεβαιωτικών της ταυτότητας εγγράφων,

ζη) η προηγούμενη διαφυγή,

ζθ) η μη συμμόρφωση με υφιστάμενη απαγόρευση εισόδου,

ζι) η μη ύπαρξη κατοικίας ή γνωστής διαμονής,

ζκ) η άνευ προηγούμενης ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών εγκατάλειψη ή μεταβολή τόπου κατοικίας ή γνωστής διαμονής και

ζλ) η άρνηση υποβολής σε ταυτοποίηση με βιομετρικά ή άλλα μέσα,

η. «οικειοθελής αναχώρηση»: η τήρηση της υποχρέωσης επιστροφής εντός της προθεσμίας που ορίζεται για τον σκοπό αυτό στην απόφαση επιστροφής,

θ. «ευάλωτα άτομα»: ανήλικοι, ασυνόδευτοι ανήλικοι, άτομα με αναπηρία, ηλικιωμένοι, έγκυες, γυναίκες σε κατάσταση λοχείας, μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα τέκνα και θύματα βασανιστηρίων, βιασμών ή άλλης σοβαρής μορφής ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης, καθώς και θύματα εμπορίας ανθρώπων,

ι. «εξωτερικά σύνορα»: όπως ορίζονται στο σημείο 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν.

Άρθρο 5

Ευνοϊκότερες διατάξεις (Άρθρο 4 της Οδηγίας)

1. Οι διατάξεις του παρόντος ισχύουν υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων διατάξεων:

α. διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών,

β. διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, ενός ή περισσότερων κρατών μελών και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών και

γ. που περιέχονται, για τους πολίτες τρίτων χωρών, στο κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί μετανάστευσης και ασύλου.

2. Για τους πολίτες τρίτων χωρών που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος, σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 3, οι αρμόδιες ελληνικές αρχές:

α) μεριμνούν, ώστε η μεταχείριση και το επίπεδο προστασίας τους να μην είναι λιγότερο ευνοϊκά από τα προβλεπόμενα στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 9, στην παρ. 2 του άρθρου 10, στην παρ. 1 του άρθρου 15 και στα άρθρα 16 και 17 και

β) τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 6**Μη επαναπροώθηση, βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού, οικογενειακή ζωή και κατάσταση της υγείας (Άρθρο 5 της Οδηγίας)**

Οι αρμόδιες αρχές κατά την εφαρμογή του παρόντος λαμβάνουν δεόντως υπόψη:

- α) το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού,
- β) την οικογενειακή ζωή, και
- γ) την κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου πολίτη τρίτης χώρας και τηρούν την αρχή της μη επαναπροώθησης.

Άρθρο 7**Απόφαση επιστροφής (Άρθρο 6 της Οδηγίας)**

1. Σε περίπτωση απόρριψης αίτησης διεθνούς προστασίας ή διακοπής εξέτασης του αιτήματος του άρθρου 86 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111) ή ανάκλησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας ή απόρριψης αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και σε περίπτωση ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής, η αρμόδια αρχή εκδίδει απόφαση επιστροφής του πολίτη τρίτης χώρας. Η απόφαση επιστροφής αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της απόφασης απόρριψης της αίτησης διεθνούς προστασίας ή της απόφασης διακοπής εξέτασης του αιτήματος του άρθρου 86 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών ή της απόφασης ανάκλησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας ή της απόφασης απόρριψης του αιτήματος διαμονής ή ανάκλησης του τίτλου διαμονής. Εφόσον υφίσταται ήδη σε ισχύ άλλη απόφαση επιστροφής ή απέλασης, θεωρείται ότι η προηγούμενη απόφαση επιστροφής ή απέλασης ενσωματώνεται στο κεφάλαιο της απορριπτικής απόφασης που διατάσσει την επιστροφή.

Στις λοιπές περιπτώσεις πολιτών τρίτων χωρών, που διαμένουν παράνομα σε ελληνικό έδαφος, εκδίδεται απόφαση επιστροφής από τα αρμόδια όργανα κατά την παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005 (Α' 212). Οι αποφάσεις επιστροφής εκδίδονται με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων των παρ. 2 έως 5 του παρόντος.

Εφόσον, κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης επιστροφής από τις αρμόδιες αρχές, δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βεβαιότητα η χώρα επιστροφής, τότε η απόφαση μπορεί να ορίζει περισσότερες από μία χώρες, στηριζόμενη στις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους οι αρχές. Η απόφαση επιστροφής περιλαμβάνει απαγόρευση εισόδου σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 12.

2. Οι πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν παρανόμως στο ελληνικό έδαφος και διαθέτουν έγκυρο τίτλο διαμονής ή άλλη άδεια που παρέχει δικαίωμα παραμονής και έχει εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποχρεούνται να μεταβαίνουν αμέσως στο έδαφος αυτού του άλλου κράτους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του πολίτη τρίτης χώρας με την ανωτέρω υποχρέωση ή όταν η άμεση αναχώρηση του πολίτη τρίτης χώρας επιβάλλεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή δημόσιας τάξης, εκδίδεται απόφαση επιστροφής από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005.

3. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να μην εκδίδουν απόφαση επιστροφής για πολίτη τρίτης χώρας, ο οποίος διαμένει παράνομα στην ελληνική επικράτεια, εφόσον άλλο κράτος μέλος αναλαμβάνει τον εν λόγω πολίτη δυνάμει διμερών συμφωνιών ή διευθετήσεων που ισχύουν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Οδηγίας 2008/115/ ΕΚ. Εφόσον η Ελλάδα αναλαμβάνει πολίτη τρίτης χώρας δυνάμει των συμφωνιών ή διευθετήσεων του προηγούμενου εδαφίου, εκδίδεται απόφαση επιστροφής από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές.

4. Οι αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές μπορούν να χορηγούν αυτοτελή άδεια διαμονής για λόγους φιλευσπλαχνίας, ανθρωπιστικούς ή άλλους λόγους, σε πολίτη τρίτης χώρας, σύμφωνα με το άρθρο 134 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, Α' 81). Στην περίπτωση έκδοσης της ανωτέρω άδειας διαμονής, δεν εκδίδεται απόφαση επιστροφής. Εφόσον η απόφαση επιστροφής έχει ήδη εκδοθεί, τότε αυτή ανακαλείται ή αναστέλλεται για χρονικό διάστημα ίσο με τη διάρκεια ισχύος της ανωτέρω άδειας.

5. Σε βάρος πολίτη τρίτης χώρας που έχει καταθέσει εμπρόθεσμα αίτηση χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής με όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και έχει λάβει τη βεβαίωση, που προβλέπεται στα άρθρα 10 και 11 του Κώδικα Μετανάστευσης ή σε άλλη ανάλογη ειδική διάταξη, δεν είναι δυνατή η έκδοση απόφασης επιστροφής για λόγους παράνομης διαμονής, έως ότου το αίτημά του κριθεί οριστικά. Δεν θεωρείται εμπρόθεσμη η κατάθεση της ανωτέρω αίτησης, σε περίπτωση που ο αιτών ευρίσκεται ήδη παράνομα στη χώρα. Ομοίως, δεν είναι δυνατή η έκδοση απόφασης επιστροφής για πολίτη τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί προσωρινή διαταγή ή απόφαση διοικητικού πρωτοδικείου για την αναστολή της εκτέλεσης διοικητικής πράξης που αφορά την απόρριψη αιτήματος έκδοσης ή ανανέωσης άδειας διαμονής ή την ανάκληση άδειας διαμονής, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κώδικα Μετανάστευσης.

Άρθρο 8

Οικειοθελής αναχώρηση (Άρθρο 7 της Οδηγίας)

1. Η απόφαση επιστροφής του πολίτη τρίτης χώρας μπορεί να προβλέπει χρονικό διάστημα για την οικειοθελή αναχώρησή του, το οποίο κυμαίνεται μεταξύ επτά (7) και δεκατεσσάρων (14) ημερών με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 4. Το χρονικό αυτό διάστημα χορηγείται αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται η υποβολή αίτησης από τον πολίτη τρίτης χώρας. Η χορήγηση προθεσμίας για οικειοθελή αναχώρηση δεν αποκλείει τη δυνατότητα των πολιτών τρίτων χωρών να αναχωρήσουν από την ελληνική επικράτεια νωρίτερα.

2. Οι αρμόδιες για την έκδοση της απόφασης επιστροφής αρχές μπορούν σε εξαιρετικές περιπτώσεις, με αιτιολογημένη απόφασή τους, να παρατείνουν την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης για κατάλληλο χρονικό διάστημα, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει τις εξήντα (60) ημέρες. Για τη λήψη της σχετικής απόφασης κατατίθεται σχετική αίτηση από τον πολίτη τρίτης χώρας και λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης, οι οποίες θα πρέπει να αποδεικνύονται με κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, όπως η διάρκεια της παραμονής του πολίτη τρίτης χώρας στην Ελλάδα, η φοίτηση των τέκνων αυτού σε σχολείο και η ύπαρξη άλλων οικογενειακών και κοινωνικών δεσμών.

3. Οι αρμόδιες αρχές για την έκδοση της απόφασης επιστροφής μπορεί να επιβάλουν καθ' όλο το χρονικό διάστημα της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης υποχρεώσεις στον πολίτη τρίτης χώρας, με σκοπό την αποφυγή του κινδύνου διαφυγής, όπως την ηλεκτρονική επιτήρηση, την τακτική εμφάνιση ενώπιον αρχών, την κατάθεση κατάλληλης οικονομικής εγγύησης, την κατάθεση εγγράφων ή την υποχρέωση παραμονής σε ορισμένο μέρος.

Σε περίπτωση παραβίασης οποιασδήποτε εκ των ανωτέρω υποχρεώσεων, ο πολίτης τρίτης χώρας τίθεται υπό κράτηση και εκκινεί άμεσα η διαδικασία απομάκρυνσης σύμφωνα με το άρθρο 23.¹

4. Αν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ή ο πολίτης τρίτης χώρας αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια, που προκύπτει από σχετική εισήγηση των οργάνων της παρ. 2 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005 (Α' 212) προς τις αρμόδιες για την έκδοση της απόφασης επιστροφής αρχές, εξαιρουμένων των αστυνομικών αρχών, ή αν η αίτηση για νόμιμη παραμονή έχει απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη ή καταχρηστική, οι κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές δεν χορηγούν χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης.

Άρθρο 9

Απομάκρυνση (Άρθρο 8 της Οδηγίας)

1. Οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής εφόσον:

α) δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης για τους λόγους που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 8 ή

β) ο πολίτης τρίτης χώρας δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής εντός της ταχθείσας προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης, που του χορηγήθηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 8 ή

γ) ο πολίτης τρίτης χώρας έχει παραβιάσει μία από τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 ή

δ) ο πολίτης τρίτης χώρας δεν συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές κατά τη διαδικασία επιστροφής.

2. Οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές, στην περίπτωση που έχει χορηγηθεί προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 8, εκτελούν την απόφαση επιστροφής κατά τη λήξη του ως άνω χρονικού διαστήματος, εκτός αν, κατά τη διάρκεια αυτού, ανακύψει οποιοσδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 8.

3. Στις περιπτώσεις της παρ. 1 δεν εκδίδεται αυτοτελής απόφαση απομάκρυνσης. Αν η απόφαση επιστροφής καθίσταται άμεσα εκτελεστή πριν από τη λήξη της ταχθείσας προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης για τους λόγους της παρ. 4 του άρθρου 8, η αρμόδια αστυνομική αρχή εκδίδει διαπιστωτική πράξη, η οποία επιδίδεται στον πολίτη τρίτης χώρας.

4. Σε βάρος του πολίτη τρίτης χώρας ο οποίος ανθίσταται κατά την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να εφαρμόζουν τα μέτρα καταναγκασμού που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 80 του ν. 3386/2005 (Α' 212) και στην υπό στοιχία 4000/4/46-α'/22.7.2009 (Β' 1535) κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης, περί καθορισμού λεπτομερειών για την εκτέλεση διοικητικών και δικαστικών αποφάσεων απέλασης αλλοδαπών, όπως εκάστοτε ισχύει. Στην

¹N.5226/2025 ΦΕΚ: 154/Α/08.09.2025 άρθρο 41 παρ.2:2. Η ισχύς της εφαρμογής της ηλεκτρονικής επιτήρησης ως υποχρέωσης της παρ. 3 του άρθρου 8 του παρόντος αρχίζει την 1η Μαρτίου 2026.

περίπτωση αυτή τα μέτρα λαμβάνονται με σεβασμό στην προσωπικότητα και τα θεμελιώδη δικαιώματα του ατόμου, σύμφωνα και με την αρχή της αναλογικότητας.

5. Σε περίπτωση απομάκρυνσης με αεροπορική πτήση, λαμβάνονται υπόψη οι κοινές κατευθυντήριες γραμμές, σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας των κοινών απομακρύνσεων δια αέρος, που προβλέπονται στην απόφαση 2004/573/EK (L 261).

6. Οι διαδικασίες της απομάκρυνσης υπόκεινται σε σύστημα εξωτερικού ελέγχου, που λειτουργεί με μέριμνα του Συνηγόρου του Πολίτη, ο οποίος συνεργάζεται για τον σκοπό αυτόν με διεθνείς οργανισμούς.

Άρθρο 10

Αναβολή της απομάκρυνσης (Άρθρο 9 της Οδηγίας)

1. Η απομάκρυνση πολίτη τρίτης χώρας που τελεί υπό διαδικασία επιστροφής αναβάλλεται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις που:

α) παραβιάζεται η αρχή της μη επαναπροώθησης ή β) έχει ανασταλεί σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14.

2. Οι αρμόδιες για την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής αστυνομικές αρχές μπορούν, με αιτιολογημένη απόφασή τους, να αναβάλουν την απομάκρυνση, για εύλογο χρόνο, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις κάθε περίπτωσης και ιδίως: α) όταν υφίστανται αποδεδειγμένα σοβαρά προβλήματα υγείας του ενδιαφερομένου που καθιστούν την άμεση απομάκρυνση δυσανάλογη ή επικίνδυνη, β) την έλλειψη δυνατότητας άμεσης απομάκρυνσης, λόγω αντικειμενικής αδυναμίας διαπίστωσης της ταυτότητας και γ) για τεχνικούς λόγους, όπως είναι η έλλειψη μέσων μεταφοράς. Στην περίπτωση αυτή διαβιβάζεται φάκελος στην αρμόδια εισαγγελική αρχή προκειμένου να κινήσει κατά την κρίση της την ποινική δίωξη για τυχόν διαπραχθέντα αδικήματα από τον προς απομάκρυνση πολίτη τρίτης χώρας.

3. Εάν αναβληθεί η απομάκρυνση, κατά τα προβλεπόμενα στις παρ. 1 και 2, οι ως άνω αρμόδιες αρχές μπορούν να επιβάλουν με αιτιολογημένη απόφαση στον πολίτη τρίτης χώρας τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 8.

4. Η απόφαση αναβολής της απομάκρυνσης επιδίδεται στον πολίτη τρίτης χώρας και συνιστά γραπτή βεβαίωση ότι η απόφαση επιστροφής δεν μπορεί να εκτελεσθεί προσωρινά (βεβαίωση αναβολής της απομάκρυνσης). Η βεβαίωση αυτή έχει εξάμηνη ισχύ και μπορεί να ανανεώνεται μετά από νέα κρίση σχετικά με την εξακολούθηση του ανέφικτου της απομάκρυνσης. Κατά το χρονικό διάστημα ισχύος της γραπτής βεβαίωσης, ο κάτοχός της οφείλει να παραμένει στη διάθεση των αρμόδιων για την εκτέλεση της απομάκρυνσης αρχών και να συνεργάζεται μαζί τους, ώστε αυτή να καταστεί δυνατή σε σύντομο χρόνο.

Άρθρο 11

Επιστροφή και απομάκρυνση ασυνόδευτων ανηλίκων (Άρθρο 10 της Οδηγίας)

1. Πριν αποφασισθεί η έκδοση απόφασης επιστροφής ασυνόδευτου ανήλικου, και αφού ληφθούν υπόψη τα βέλτιστα συμφέροντά του, παρέχεται συνδρομή από κατάλληλους φορείς, άλλους από τις αρχές που διενεργούν την επιστροφή, οι οποίοι μνημονεύονται στα άρθρα 63 έως 66ΑΔ του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), τα οποία εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Πριν απομακρυνθεί ασυνόδευτος ανήλικος από τη χώρα, οι αρμόδιες αρχές εξακριβώνουν ότι αυτός θα επιστραφεί σε μέλος της οικογένειάς του, σε ορισθέντα κηδεμόνα ή σε κατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής στο κράτος επιστροφής.

Άρθρο 12

Απαγόρευση εισόδου (Άρθρο 11 της Οδηγίας)

1. Απαγόρευση εισόδου του πολίτη τρίτης χώρας στην Ελλάδα εκδίδεται υποχρεωτικά με την απόφαση επιστροφής, εφόσον:

α) δεν έχει χορηγηθεί χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης ή

β) ο πολίτης τρίτης χώρας δεν έχει συμμορφωθεί με την υποχρέωση επιστροφής ή

γ) από την παρουσία του πολίτη τρίτης χώρας στην Ελλάδα προκύπτει κίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία.

2. Η διάρκεια της απαγόρευσης εισόδου καθορίζεται, αφού ληφθούν υπόψη όλες οι σχετικές περιστάσεις της κάθε μεμονωμένης περίπτωσης, για μέγιστη περίοδο δέκα (10) ετών. Η διάρκεια της απαγόρευσης εισόδου μπορεί να παραταθεί για διαδοχικές περιόδους μέγιστης διάρκειας πέντε (5) ετών. Η παράταση αυτή βασίζεται σε ατομική αξιολόγηση, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη όλες τις σχετικές περιστάσεις, για λόγους απειλής της δημόσιας τάξης, της δημόσιας ασφάλειας ή της εθνικής ασφάλειας ή κάθε άλλη περίπτωση ειδικώς αιτιολογημένης αναγκαιότητας αποτροπής της εισόδου του πολίτη τρίτης χώρας.

3. Οι αρμόδιες αρχές εξετάζουν την ανάκληση ή την αναστολή απαγόρευσης εισόδου όταν ο πολίτης τρίτης χώρας για τον οποίο έχει εκδοθεί απαγόρευση εισόδου σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1, υποβάλει αίτηση και μπορεί να αποδείξει ότι έχει αναχωρήσει από το ελληνικό έδαφος, συμμορφούμενος πλήρως με την απόφαση επιστροφής.

Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, καθώς και τα θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών, στα οποία έχει χορηγηθεί άδεια διαμονής, σύμφωνα με το άρθρο 138 του Κώδικα Μετανάστευσης, τα οποία συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές δεν υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, εφόσον δεν αποτελούν απειλή για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια ή την εθνική ασφάλεια και υπό τον όρο ότι συμμορφώνονται πλήρως στην απόφαση επιστροφής που εκδίδεται σε περίπτωση που απωλέσουν για οποιονδήποτε λόγο το δικαίωμα διαμονής στη χώρα.

Οι αρμόδιες αρχές δύναται να μην εκδίδουν, να αναστέλλουν ή να ανακαλούν την απαγόρευση εισόδου για ανθρωπιστικούς λόγους ή λόγους δημοσίου συμφέροντος σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, Α' 81) και την υπό στοιχεία 4000/4/32-λα/5.10.2012 (Β' 2805) κοινή απόφαση των υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, όπως εκάστοτε ισχύει, περί καθορισμού κριτηρίων και διαδικασίας για την εγγραφή και διαγραφή αλλοδαπών από τον Εθνικό Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών.

4. Όταν εξετάζεται η έκδοση άδειας διαμονής ή άλλης άδειας που παρέχει δικαίωμα διαμονής σε πολίτη τρίτης χώρας, στον οποίο έχει επιβληθεί απαγόρευση εισόδου από άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αρμόδια υπηρεσία διαβουλεύεται μέσω του εθνικού Γραφείου SIRENE με το κράτος μέλος που εξέδωσε την απαγόρευση εισόδου, με βάση το δημόσιο συμφέρον, σύμφωνα με το άρθρο 25 της Σύμβασης Σένγκεν.

5. Οι παρ. 1 έως 4 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη του δικαιώματος διεθνούς προστασίας, όπως ορίζεται στην περ. δ) του άρθρου 1 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111).

Άρθρο 13

Τύπος (Άρθρο 12 της Οδηγίας)

1. Οι αποφάσεις επιστροφής και οι αποφάσεις απαγόρευσης εισόδου περιβάλλονται τον έγγραφο τύπο και περιέχουν σαφή αιτιολογία. Οι εν λόγω αποφάσεις κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο και αναφέρουν τους νομικούς και πραγματικούς λόγους για την έκδοσή τους, καθώς και πληροφορίες για τα διαθέσιμα ένδικα μέσα. Οι πληροφορίες σχετικά με την αιτιολογία της απόφασης επιστροφής μπορούν να είναι περιορισμένες, εφόσον αυτό απαιτείται για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της άμυνας και της δημόσιας ασφάλειας, καθώς και σε περιπτώσεις πρόληψης, διερεύνησης, βεβαίωσης και δίωξης αξιόποινων πράξεων.

2. Οι αρμόδιες για τον χειρισμό θεμάτων αλλοδαπών υπηρεσίες εξασφαλίζουν, κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου, τη γραπτή ή προφορική μετάφραση των βασικών σημείων των αποφάσεων επιστροφής, κατά τα αναφερόμενα στην παρ. 1, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, σε γλώσσα που κατανοεί ή θεωρείται ευλόγως ότι κατανοεί ο πολίτης τρίτης χώρας.

3. Η παρ. 2 δεν εφαρμόζεται για τους πολίτες τρίτης χώρας που έχουν εισέλθει παράνομα στο ελληνικό έδαφος και δεν τους έχει χορηγηθεί στη συνέχεια άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στην Ελλάδα. Στην περίπτωση αυτή, οι αποφάσεις που αφορούν την επιστροφή σύμφωνα με την παρ. 1 εκδίδονται μέσω τυποποιημένου εντύπου που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 1 της υπό στοιχεία 4000/4/46-α/22.7.2009 (Β' 1535) κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 3386/2005 (Α' 212). Το έντυπο αυτό μεταφράζεται σε τουλάχιστον πέντε (5) από τις γλώσσες τις οποίες χρησιμοποιούν συχνότερα ή κατανοούν καλύτερα οι πολίτες τρίτης χώρας που εισέρχονται παράνομα στην ελληνική επικράτεια.

Άρθρο 14

Ένδικα βοηθήματα (Άρθρο 13 της Οδηγίας)

1. Κατά των αποφάσεων επιστροφής που εκδίδονται από τις αστυνομικές αρχές, οι πολίτες τρίτων χωρών μπορούν να ασκήσουν ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη ή του εξουσιοδοτούμενου από αυτόν οργάνου, εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την κοινοποίησή της. Η σχετική απόφαση εκδίδεται μέσα σε τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της προσφυγής. Η άσκηση προσφυγής συνεπάγεται την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης. Σε περίπτωση κατά την οποία με την απόφαση επιστροφής έχει διαταχθεί και η κράτηση, η αναστολή αφορά μόνο την επιστροφή.

Κατά των αποφάσεων επιστροφής που ενσωματώνονται σε αποφάσεις απόρριψης του αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και σε αποφάσεις ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής οι πολίτες τρίτων χωρών έχουν δικαίωμα αίτησης θεραπείας του άρθρου 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την επίδοση της απόφασης. Η σχετική απόφαση εκδίδεται μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της προσφυγής.

2. Κατά των αποφάσεων επιστροφής που ενσωματώνονται στις αποφάσεις απόρριψης της προσφυγής του αιτούντος διεθνούς προστασίας ισχύει ο Κώδικας Νομοθεσίας για την υποδοχή,

τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111).

3. Τα διοικητικά όργανα που είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί των προσφυγών της παρ. 1, έχουν την αρμοδιότητα να επανεξετάζουν αυτεπαγγέλτως τόσο τη νομιμότητα όσο και την ουσία των αποφάσεων επιστροφής και να αναστέλλουν προσωρινώς την εφαρμογή τους. Προσωρινή δικαστική προστασία παρέχεται κατά τις διατάξεις του ν. 3900/2010 (Α' 213) και του π.δ. 18/1989 (Α' 8).

4. Οι αρμόδιες για θέματα αλλοδαπών αρχές υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες και κάθε δυνατή συνδρομή στον πολίτη τρίτης χώρας που αιτείται νομικές συμβουλές, εκπροσώπηση από δικηγόρο και γλωσσική συνδρομή, προκειμένου να ασκήσει τα δικαιώματα του παρόντος άρθρου.

5. Η απαραίτητη νομική βοήθεια και εκπροσώπηση παρέχεται δωρεάν κατόπιν αιτήσεως, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3226/2004 (Α' 24), εφόσον κατά την κρίση του δικαστή η αίτηση ακύρωσης δεν είναι απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 21 της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4375/2016 (Α' 51).

6. Αίτηση ακύρωσης κατά των αποφάσεων επιστροφής ασκείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 (Α' 274).

Άρθρο 15

Εγγυήσεις εν όψει της επιστροφής (Άρθρο 14 της Οδηγίας)

1. Κατά το χρονικό διάστημα της οικειοθελούς αναχώρησης πολίτη τρίτης χώρας, το οποίο χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 8 και κατά το χρονικό διάστημα που αναβάλλεται η απομάκρυνση σύμφωνα με το άρθρο 10, οι αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές μεριμνούν για να λαμβάνονται κατά το δυνατό μέτρα ώστε:

α) να εξασφαλίζεται η οικογενειακή ενότητα του πολίτη τρίτης χώρας με τα μέλη της οικογένειάς του που βρίσκονται στην Ελλάδα,

β) να υπάρχει πρόσβαση των ανηλίκων στην υποχρεωτική εκπαίδευση, ανάλογα με τη διάρκεια της διαμονής τους, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, Α' 81),

γ) να παρέχονται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και η απαραίτητη θεραπευτική αγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Κώδικα Μετανάστευσης και

δ) να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των ευάλωτων ατόμων.

Η κατάσταση των πολιτών τρίτων χωρών που τελούν υπό κράτηση ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 17 και 18.

2. Στους πολίτες τρίτων χωρών που αναφέρονται στην παρ. 1 χορηγούνται τα έγγραφα που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 8 και στην παρ. 4 του άρθρου 10.

Άρθρο 16

Κράτηση (Άρθρο 15 της Οδηγίας)

1. Οι πολίτες τρίτης χώρας που υπόκεινται σε διαδικασίες επιστροφής, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 7, τίθενται υπό κράτηση για την προετοιμασία της επιστροφής και τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, μόνο εάν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν δύνανται να εφαρμοσθούν αποτελεσματικά άλλα επαρκή και λιγότερο επαχθή μέτρα, όπως εκείνα που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 8. Το μέτρο της κράτησης εφαρμόζεται όταν:

α) υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ή β) ο πολίτης τρίτης χώρας αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της επιστροφής ή τη διαδικασία απομάκρυνσης ή

γ) συντρέχουν στο πρόσωπό του λόγοι εθνικής ασφάλειας, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας τάξης.

2. Η κράτηση επιβάλλεται και διατηρείται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα διεκπεραίωσης της διαδικασίας απομάκρυνσης, η οποία εκτελείται με τη δέουσα επιμέλεια. Η απόφαση κράτησης περιέχει πραγματική και νομική αιτιολόγηση, εκδίδεται εγγράφως από τον οικείο Αστυνομικό Διευθυντή και προκειμένου περί των Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης, από τον αρμόδιο για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικό Διευθυντή ή ανώτερο αξιωματικό που ορίζεται από τον οικείο Γενικό Αστυνομικό Διευθυντή και εκτελείται αμέσως. Εφόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση επιστροφής, αυτή εκδίδεται εντός τριών (3) ημερών. Ο πολίτης τρίτης χώρας που κρατείται μπορεί να προβάλει αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησης ή παράτασης της κράτησής του ενώπιον του προέδρου ή του υπ' αυτού οριζόμενου πρωτοδίκη του διοικητικού πρωτοδικείου, στην Περιφέρεια του οποίου κρατείται. Η προθεσμία υποβολής αντιρρήσεων δεν αναστέλλει την κράτηση. Κατά τα λοιπά, για την αίτηση αντιρρήσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005 (Α' 212). Η απόφαση επί της αίτησης αντιρρήσεων μπορεί να ανακληθεί, ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία, κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 205 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97). Για τα δικαιώματά του σύμφωνα με την παρούσα, ο πολίτης τρίτης χώρας ενημερώνεται αμέσως. Ο πολίτης τρίτης χώρας, απολύεται αμέσως εάν διαπιστωθεί ότι η κράτησή του δεν είναι νόμιμη.

3. Σε κάθε περίπτωση η συνδρομή των προϋποθέσεων της κράτησης επανεξετάζεται αυτεπαγγέλτως, ανά εξάμηνο από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση κράτησης. Σε περίπτωση παράτασης της διάρκειας της κράτησης, οι σχετικές αποφάσεις διαβιβάζονται στον πρόεδρο ή τον υπ' αυτού οριζόμενο πρωτοδίκη του διοικητικού πρωτοδικείου της παρ. 2, ο οποίος κρίνει τη νομιμότητα της παράτασης της κράτησης και εκδίδει αμελλητί την απόφασή του την οποία διατυπώνει συνοπτικώς σε τηρούμενο πρακτικό, αντίγραφο του οποίου διαβιβάζει αμέσως στην αρμόδια αστυνομική αρχή.

4. Όταν καθίσταται πρόδηλο ότι δεν υφίσταται πλέον λογικά προοπτική απομάκρυνσης για νομικούς ή άλλους λόγους ή όταν παύουν να ισχύουν οι όροι της παρ. 1, η κράτηση αίρεται και ο πολίτης τρίτης χώρας απολύεται αμέσως.

5. Η κράτηση συνεχίζεται για το χρονικό διάστημα που πληρούνται οι όροι της παρ. 1 και είναι αναγκαία για να διασφαλισθεί η επιτυχής απομάκρυνση. Το ανώτατο όριο κράτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το έτος.

6. Το χρονικό όριο της παρ. 5 μπορεί να παραταθεί για περιορισμένο μόνο χρόνο που δεν υπερβαίνει το έτος, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, παρά τις εύλογες προσπάθειες των αρμόδιων υπηρεσιών, η επιχείρηση απομάκρυνσης είναι πιθανόν να διαρκέσει περισσότερο επειδή: α) ο πολίτης της τρίτης χώρας αρνείται να συνεργασθεί ή β) καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων εγγράφων από τρίτες χώρες.

7. Για τη φύλαξη των εγκαταστάσεων των χώρων κράτησης εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4375/2016 (Α' 51), περί φύλαξης των εγκαταστάσεων των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης.

Άρθρο 17

Όροι κράτησης (Άρθρο 16 της Οδηγίας)

1. Η κράτηση λαμβάνει χώρα, κατά κανόνα, σε ειδικές εγκαταστάσεις, οι οποίες υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και της Ελληνικής Αστυνομίας. Σε κάθε περίπτωση, οι υπό κράτηση πολίτες τρίτων χωρών κρατούνται χωριστά από τους κρατούμενους του κοινού ποινικού δικαίου.

2. Επιτρέπεται στους υπό κράτηση πολίτες τρίτων χωρών, κατόπιν αιτήματος, να έρχονται σε επαφή με τους νόμιμους αντιπροσώπους τους, τα μέλη της οικογένειάς τους και τις αρμόδιες προξενικές αρχές.

3. Στους υπό κράτηση πολίτες τρίτων χωρών παρέχονται επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και η απαραίτητη θεραπευτική αγωγή. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται στις περιπτώσεις ευάλωτων ατόμων.

4. Οι σχετικές και αρμόδιες εθνικές, διεθνείς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και όργανα έχουν τη δυνατότητα να επισκέπτονται τις εγκαταστάσεις κράτησης που αναφέρονται στην παρ. 1, στον βαθμό που χρησιμοποιούνται για την κράτηση πολιτών τρίτων χωρών σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο. Οι επισκέψεις αυτές υπόκεινται σε αδειοδότηση από την αρμόδια για τη φύλαξη της εγκατάστασης αστυνομική αρχή.

5. Οι υπό κράτηση πολίτες τρίτων χωρών λαμβάνουν συστηματικά πληροφορίες στις οποίες επεξηγείται ο κανονισμός που εφαρμόζεται στην εγκατάσταση και ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν και το δικαίωμά τους να έρχονται σε επαφή με τις οργανώσεις και τα όργανα που αναφέρονται στην παρ. 4.

Άρθρο 18

Κράτηση ανηλίκων και οικογενειών (Άρθρο 17 της Οδηγίας)

1. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και οι οικογένειες με ανήλικους κρατούνται μόνο ως έσχατη λύση και για το ελάχιστο απαιτούμενο χρονικό διάστημα.

2. Στις οικογένειες που κρατούνται σε αναμονή της απομάκρυνσής τους παρέχεται χωριστό κατάλυμα, με το οποίο εξασφαλίζεται επαρκής ιδιωτική ζωή.

3. Οι υπό κράτηση ανήλικοι έχουν τη δυνατότητα να ασχολούνται με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, όπως δραστηριότητες παιχνιδιού και ψυχαγωγικές δραστηριότητες που αρμόζουν στην ηλικία τους και, ανάλογα με τη διάρκεια της παραμονής τους, έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023. Α' 81).

4. Στους ασυνόδευτους ανήλικους παρέχεται κατά το δυνατόν κατάλυμα σε ιδρύματα τα οποία διαθέτουν προσωπικό και εγκαταστάσεις που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες προσώπων της ηλικίας τους.

5. Τα βέλτιστα συμφέροντα του παιδιού λαμβάνονται πρωτίστως υπόψη κατά την κράτηση ανηλίκων σε αναμονή απομάκρυνσης.

Άρθρο 19**Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (Άρθρο 18 της Οδηγίας)**

1. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εξαιρετικά υψηλός αριθμός πολιτών τρίτων χωρών προς επιστροφή δημιουργεί απρόβλεπτο υψηλό φόρτο για το δυναμικό της εγκατάστασης κράτησης ή το διοικητικό προσωπικό ή το δικαστικό σύστημα της χώρας μπορεί, ενόσω διαρκεί η έκτακτη κατάσταση, να αποφασισθεί η επιμήκυνση της προθεσμίας δικαστικής εξέτασης της παρ. 2 του άρθρου 16 και να λαμβάνονται επείγοντα μέτρα όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης, κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 17 και στην παρ. 2 του άρθρου 18.

2. Στις περιπτώσεις της παρ. 1, κατά τις οποίες λαμβάνονται έκτακτα μέτρα, οι αρμόδιες αρχές ενημερώνουν σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, η Επιτροπή ενημερώνεται αμέσως μόλις παύσουν να ισχύουν οι λόγοι για την εφαρμογή των έκτακτων μέτρων.

3. Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι επιτρέπει στις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές να παρεκκλίνουν από τη γενική υποχρέωση να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, είτε γενικά είτε ειδικά, ώστε να εξασφαλίζεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το παρόν Κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'**ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΩΝ, ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ****Άρθρο 20****Επανεισδοχή**

Για τους πολίτες τρίτων χωρών που εξαιρούνται της εφαρμογής του Κεφαλαίου Α' σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 3 εφαρμόζονται άμεσα, μετά την παράνομη διέλευση, οι όροι και οι διαδικασίες επανεισδοχής των σχετικών διεθνών συμφωνιών που δεσμεύουν τη χώρα αυτοτελώς ή στο πλαίσιο συμμετοχής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή απορρέουν από κανόνες του διεθνούς εθιμικού δικαίου, καθώς και οι ισχύουσες διατάξεις του ν. 3386/2005 (Α' 212).

Άρθρο 21**Ρύθμιση θεμάτων επιστροφών**

Οι αποφάσεις επιστροφής και κάθε σχετικό με αυτές θέμα, όπως η συμμόρφωση του πολίτη τρίτης χώρας προς την υποχρέωση οικειοθελούς αναχώρησης εντός της τεθείσας προθεσμίας και η υλοποίηση της απομάκρυνσης καταχωρούνται άμεσα από τις αρμόδιες Υπηρεσίες στα οικεία ηλεκτρονικά αρχεία ή μητρώα, που τηρούν και τα οποία, σε περίπτωση συμμετοχής περισσότερων υπηρεσιών στη διαδικασία επιστροφής, τελούν σε πλήρη λειτουργική διασύνδεση μεταξύ τους. Τα ανωτέρω δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία αποκλειστικά για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος νόμου και των διαδικασιών επιστροφής, σύμφωνα με τις αρχές νομιμότητας, διαφάνειας, αναγκαιότητας και περιορισμού του σκοπού, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και την Οδηγία (ΕΕ) 2016/680.

Άρθρο 22**Ρύθμιση θεμάτων οικειοθελούς αναχώρησης**

1. Η προθεσμία της οικειοθελούς αναχώρησης αρχίζει από την επίδοση της σχετικής απόφασης. Οι επιδόσεις των αποφάσεων διακοπής εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας του άρθρου 86 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής

εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111) και των τελεσίδικων αποφάσεων απόρριψης αιτήματος διεθνούς προστασίας διενεργούνται κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 87 του ανωτέρω Κώδικα. Οι επιδόσεις των αποφάσεων απόρριψης αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης τίτλου διαμονής, καθώς και των αποφάσεων ανάκλησης ισχύοντος τίτλου διαμονής διενεργούνται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 17 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, Α' 81). Ο πολίτης τρίτης χώρας οφείλει έως την καθοριζόμενη ημερομηνία να εγκαταλείψει τη χώρα, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τίθεται υπό κράτηση για διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης.

2. Παράταση της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8, χορηγείται κατόπιν αίτησης του πολίτη τρίτης χώρας, η οποία υποβάλλεται εντός τριών (3) ημερών από την ημερομηνία επίδοσης της απόφασης επιστροφής και εξετάζεται κατά προτεραιότητα εντός τεσσάρων (4) ημερών από την υποβολή της. Η υποβολή αίτησης παράτασης αναστέλλει την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης. Σε περίπτωση μη απάντησης της αρμόδιας υπηρεσίας εντός της ανωτέρω προθεσμίας, τεκμαίρεται η σιωπηρή απόρριψη της αίτησης παράτασης της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης.

3. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης ο πολίτης τρίτης χώρας δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης σε προγράμματα κοινωνικής ένταξης και το ως άνω χρονικό διάστημα διαμονής του στη χώρα δεν συνυπολογίζεται για την απόκτηση ελληνικής ιθαγένειας, σύμφωνα με τον Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217).

4. Στις αποφάσεις επιστροφής με τις οποίες χορηγείται προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης αναγράφεται υποχρεωτικά η διεύθυνση κατοικίας του πολίτη τρίτης χώρας, όπως δηλώνεται υπεύθυνα από τον τελευταίο. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης, ο πολίτης τρίτης χώρας οφείλει να γνωστοποιεί στην υπηρεσία, που εξέδωσε την πράξη, κάθε μεταβολή της διεύθυνσής του. Παράβαση των υποχρεώσεων της παρούσας λογίζεται ως πλήρωση των λόγων των υποπερ. ζι) και ζκ) της περ. ζ) της παρ. 1 του άρθρου 4 που τεκμηριώνουν κίνδυνο διαφυγής. Η ακρίβεια των στοιχείων διαμονής επιβεβαιώνεται με την εξέταση του σχετικού μισθωτηρίου ή άλλων εγγράφων, ή, εφόσον πρόκειται για πρόσωπο που διαμένει σε Περιφερειακή Υπηρεσία της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 4375/2016 (Α' 51) από τον Διοικητή αυτής, ο οποίος εκδίδει με ευθύνη του σχετική βεβαίωση.

5. Αρμόδια για την επιβεβαίωση της οικειοθελούς αναχώρησης είναι η αρχή που εξέδωσε την απόφαση επιστροφής. Προς τούτο, η αρχή αυτή μπορεί να συνεργάζεται με τις αστυνομικές ή δημοτικές αρχές του τόπου κατοικίας ή διαμονής του αλλοδαπού, καθώς και κάθε άλλη αρχή ή φορέα που δύναται να παράσχει σχετική πληροφόρηση, όπως οι προξενικές και διπλωματικές αρχές, οι αστυνομικές αρχές των αεροδρομίων, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα στον τομέα της μεταφοράς προσώπων, οι διεθνείς οργανισμοί και μη κυβερνητικές οργανώσεις που αναπτύσσουν δράση στον τομέα της μετανάστευσης και οι αστυνομικοί σύνδεσμοι.

6. Οι αρμόδιες αρχές, στο πλαίσιο της ευρύτερης προγραμματικής συνεργασίας τους με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, μπορούν να αναθέτουν στις οικείες αρχές της Δημοτικής Αστυνομίας την αρμοδιότητα επίδοσης των ανωτέρω διοικητικών πράξεων στους ενδιαφερόμενους πολίτες τρίτης χώρας.

Άρθρο 23

Ρύθμιση θεμάτων απομάκρυνσης

1. Αν κατά τη διάρκεια της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης ανακύψει οποιοσδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 8, καθώς και αν ο πολίτης τρίτης χώρας

παραβιάσει τις υποχρεώσεις που του έχουν επιβληθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου οικειοθελούς αναχώρησης ή της παράτασής της, δυνάμει της παρ. 3 του άρθρου 8, ο πολίτης τρίτης χώρας τίθεται υπό κράτηση για την προετοιμασία της επιστροφής και τη διεκπεραίωση της διαδικασίας απομάκρυνσης, σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 16 και η χορηγηθείσα προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης ή η παράταση της προθεσμίας αυτής θεωρούνται αυτοδικαίως ανακληθείσες.

2. Για την κάλυψη των δαπανών της απομάκρυνσης εφαρμόζονται αναλογικώς το άρθρο 80 του ν. 3386/2005 (Α' 212) και η υπό στοιχεία 4000/4/46-α/22.7.2009 (Β' 1535) κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης, περί καθορισμού λεπτομερειών για την εκτέλεση διοικητικών και δικαστικών αποφάσεων απέλασης αλλοδαπών, όπως εκάστοτε ισχύει.

3. Η αρμόδια αρχή αξιολογεί το εφικτό της απομάκρυνσης σε κάθε περίπτωση με βάση τα ειδικότερα στοιχεία, που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος, συνεκτιμώντας όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες αναφορικά με την ακολουθητέα πρακτική εκάστης τρίτης χώρας, ως προς τη συνεργασία σε θέματα επανεισδοχής. Προς τον σκοπό αυτόν η αρμόδια αρχή μπορεί να ζητά τη συνδρομή της Υπηρεσίας Ασύλου. Αν συντρέχει λόγος αναβολής της απομάκρυνσης, επιβάλλονται οι υποχρεώσεις της παρ. 4 του άρθρου 8 στον πολίτη τρίτης χώρας και ο φάκελός του διαβιβάζεται στην αρμόδια εισαγγελική αρχή προκειμένου να κινήσει ποινική δίωξη για τυχόν διαπραχθέντα αδικήματα από αυτόν.

4. Αν συντρέχουν οι λόγοι αναβολής της απομάκρυνσης και ο πολίτης τρίτης χώρας παραβιάσει τις υποχρεώσεις της παρ. 3 του άρθρου 8, η απόφαση επιστροφής εκτελείται αμέσως και η απόφαση αναβολής της απομάκρυνσης θεωρείται αυτοδικαίως ανακληθείσα. Εφόσον η απομάκρυνση εξακολουθεί να μην είναι δυνατή για τεχνικούς λόγους, ο φάκελος του πολίτη τρίτης χώρας διαβιβάζεται στην αρμόδια εισαγγελική αρχή, προκειμένου να κινήσει ποινική δίωξη για το αδίκημα της παρ. 4 του άρθρου 83 του ν. 3386/2005.

5. Κατά τη διάρκεια αναβολής της απομάκρυνσης, ο πολίτης τρίτης χώρας δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης σε προγράμματα κοινωνικής ένταξης, και το ως άνω χρονικό διάστημα διαμονής του στη χώρα δεν συνυπολογίζεται για την εφαρμογή του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217) ή στην περίπτωση εφαρμογής διατάξεων που αφορούν στην πρόσβαση σε καθεστώς μακροχρόνιας διαμονής.

6. Σε περίπτωση απόρριψης αιτήματος διεθνούς προστασίας, και υποβολής μεταγενέστερης αίτησης, η οποία χαρακτηρίζεται ως απαράδεκτη κατά την παρ. 9 του άρθρου 94 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), η παραμονή του αιτούντος στη χώρα δεν επιτρέπεται υπό την επιφύλαξη ότι η απόφαση επιστροφής δεν οδηγεί σε άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση κατά παράβαση των διεθνών και ευρωπαϊκών υποχρεώσεων της χώρας.

Άρθρο 24

Ρύθμιση θεμάτων απαγόρευσης εισόδου

1. Η απαγόρευση εισόδου του άρθρου 12 εφαρμόζεται με την εγγραφή στον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών που τηρείται στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 3386/2005 (Α' 212) και το Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1861 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στον τομέα των συνοριακών ελέγχων, την τροποποίηση της σύμβασης εφαρμογής της

συμφωνίας Σένγκεν και την τροποποίηση και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) 1987/2006 (L 312/14).

2. Ως πλήρης συμμόρφωση με την απόφαση επιστροφής για την εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 12 λογίζεται και η οικειοθελής αναχώρηση του πολίτη τρίτης χώρας που τελεί υπό καθεστώς αναβολής απομάκρυνσης, καθώς και η οικειοθελής αναχώρηση του πολίτη τρίτης χώρας μετά το πέρας της σχετικής προθεσμίας, εφόσον η καθυστέρηση αυτή οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Η αίτηση ανάκλησης ή αναστολής απαγόρευσης εισόδου υποβάλλεται μέσω των ελληνικών προξενικών αρχών του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 25

Προστασία από την επιστροφή

1. Απαγορεύεται η επιστροφή αλλοδαπού εφόσον:

α) Είναι ανήλικος που παρακολουθεί ελληνικό σχολείο οποιασδήποτε βαθμίδας της εκπαίδευσης ή οι γονείς ή τα πρόσωπα που έχουν την επιμέλειά του διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα,

β) είναι γονέας ημεδαπού ανηλίκου και έχει την επιμέλεια ή έχει υποχρέωση διατροφής, την οποία εκπληρώνει,

γ) έχει υπερβεί το ογδοηκοστό (80ό) έτος της ηλικίας του,

δ) είναι ανήλικος, στον οποίο έχουν επιβληθεί αναμορφωτικά μέτρα με απόφαση του Δικαστηρίου Ανηλίκων, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος τους,

ε) διαπιστώνεται η ιδιότητά του ως ομογενούς,

στ) είναι θύμα ή ουσιώδης μάρτυρας εγκληματικών πράξεων, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 82Α του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95) και στα άρθρα 1 και 2 του ν. 927/1979 (Α' 139) και προσέρχεται προς υποβολή καταγγελίας ή αναφορά του περιστατικού στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές, μέχρι την έκδοση της πράξης του αρμόδιου εισαγγελέα των περ. α) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 48 της υπ' αρ. 95391/2024/20.3.2024 κοινής απόφασης των Υπουργών Εξωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου «Καθορισμός των ειδικών δικαιολογητικών, ανά κατηγορία εθνικής θεώρησης εισόδου, και των απαιτούμενων δικαιολογητικών για την χορήγηση και την ανανέωση των αδειών διαμονής, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 5038/2023 (Α' 81)» (Β' 1807), όπως εκάστοτε ισχύει,

ζ) είναι θύμα ενδοοικογενειακής βίας κατά τις διατάξεις του ν. 3500/2006 (Α' 232) και προσέρχεται προς υποβολή καταγγελίας ή αναφορά του περιστατικού στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές.

Στην απαγόρευση της επιστροφής περιλαμβάνονται και οι έγκυες γυναίκες κατά τη διάρκεια της κύησης και για έξι (6) μήνες μετά τον τοκετό.

2. Δεν απαγορεύεται η επιστροφή στις περ. β), γ), ε), στ) και ζ) της παρ. 1, όταν ο αλλοδαπός είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία.

3. Στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων εφαρμόζονται τα άρθρα 11 και 18.

4. Η προστασία που παρέχουν οι διατάξεις του παρόντος άρθρου καταλαμβάνουν και τα πρόσωπα που τελούν εκτός του πεδίου εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Άρθρο 26

Ανεπιθύμητοι αλλοδαποί Τροποποίηση άρθρου 82 ν. 3386/2005

Στο άρθρο 82 του ν. 3386/2005 (Α' 212) περί ανεπιθύμητων αλλοδαπών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) επικαιροποιούνται στην εξουσιοδοτική διάταξη τα συναρμόδια υπουργεία, β) στην παρ. 3, στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης», γ) στην παρ. 4, γα) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «μηνών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) έως» αντικαθίστανται από τις λέξεις «(3) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον», γβ) προστίθεται δεύτερο εδάφιο, δ) στην παρ. 5 οι λέξεις «τα άρθρα 74 και 99» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το άρθρο 72», ε) στην παρ. 6, εα) οι λέξεις «περιπτώσεις ι' και ια' της παραγράφου 1 του άρθρου 1» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στις περ. ια) και ιβ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κώδικα Μετανάστευσης» και εβ) οι λέξεις «του άρθρου 1 παράγραφος 1 περιπτώσεις Γ και ια'» αντικαθίστανται, σε δύο σημεία, από τις λέξεις «των περ. ια) και ιβ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κώδικα Μετανάστευσης» και το άρθρο 82 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 82

Ανεπιθύμητοι αλλοδαποί

1. Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη τηρεί κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών. Τα κριτήρια και η διαδικασία εγγραφής και διαγραφής αλλοδαπών από τον κατάλογο αυτόν καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Δικαιοσύνης και Προστασίας του Πολίτη.

2. Αλλοδαπός που βρίσκεται στο ελληνικό έδαφος είναι υποχρεωμένος να εγκαταλείψει τη χώρα, αφότου εγγραφεί στον κατάλογο ανεπιθύμητων, μέσα σε προθεσμία που ορίζεται κάθε φορά από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη. Αν δεν συμμορφωθεί, απελαύνεται.

3. Αλλοδαπός, στον οποίο δεν επιτρέπεται η είσοδος στη χώρα, επειδή είναι εγγεγραμμένος στον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών, οφείλει να αναχωρήσει αμέσως, άλλως επαναπροωθείται αμέσως στη χώρα προέλευσης ή σε τρίτη χώρα, όπου μπορεί να επιτραπεί η είσοδος με ευθύνη και δαπάνες του ίδιου ή εκείνου που τον μετέφερε, οι οποίοι υποχρεούνται και στην καταβολή κάθε άλλης αναγκαίας δαπάνης που απαιτείται μέχρι την αναχώρησή του. Στους μεταφορείς, όταν αρνούνται την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους, επιβάλλεται, με απόφαση του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, πρόστιμο τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, για κάθε μεταφερόμενο άτομο. Με την ίδια απόφαση, τα χρησιμοποιηθέντα μεταφορικά μέσα φυλάσσονται και αποδίδονται σε αυτούς μετά την εκπλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων και την καταβολή του επιβληθέντος προστίμου ή την προσκόμιση εγγυητικής επιστολής αναγνωρισμένης τράπεζας, που καλύπτει το ποσό των ανωτέρω υποχρεώσεων τους και του επιβληθέντος προστίμου.

4. Με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ τιμωρείται κάθε αλλοδαπός, ο οποίος επανέρχεται παράνομα στη χώρα και είναι καταχωρημένος στον κατάλογο των ανεπιθύμητων αλλοδαπών. Η ποινή του προηγούμενου εδαφίου δεν μετατρέπεται και δεν αναστέλλεται με κανένα τρόπο.

5. Με απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Προστασίας του Πολίτη καθορίζεται η ειδικότερη διαδικασία για την εκτέλεση των αποφάσεων απέλασης, που εκδίδονται σύμφωνα

με τις διατάξεις του νόμου αυτού, καθώς και εκείνων που διατάσσονται με αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 72 του Ποινικού Κώδικα.

6. Διαγράφεται από τον κατάλογο ανεπιθύμητων αλλοδαπών, ο αλλοδαπός που έχει χαρακτηριστεί θύμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις περ. ια) και ιβ) του άρθρου 4 του Κώδικα Μετανάστευσης ή εκείνος για τον οποίο προκύπτει από αμετάκλητη δικαστική απόφαση ότι υπήρξε θύμα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου, εφόσον καταχωρήθηκε σε αυτόν εξαιτίας της καταδίκης του για οποιαδήποτε από τις αξιόποινες πράξεις της παράνομης εισόδου στη χώρα, της κατοχής και της χρήσης πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων ή δελτίων ταυτοτήτων ή αδειών διαμονής ή άλλων, όμοιου περιεχομένου, γνήσιων εγγράφων άλλων προσώπων, της παράνομης εργασίας και της πορνείας που τέλεσε κατά το χρονικό διάστημα της παράνομης διακίνησής του και για τις οποίες, αιτιολογημένα, προκύπτει ότι συνδέονται με κάποιο από τα εγκλήματα των περ. ια) και ιβ) του άρθρου 4 του Κώδικα Μετανάστευσης, του οποίου υπήρξε θύμα.»

Άρθρο 27

Ποινικές κυρώσεις παράνομης εισόδου, εξόδου και παραμονής στη χώρα Αντικατάσταση άρθρου 83 ν. 3386/2005

Το άρθρο 83 του ν. 3386/2005 (Α' 212), περί παράνομης εισόδου και εξόδου από τη χώρα, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 83 Παράνομη είσοδος, έξοδος και παραμονή στη χώρα

1. Ο πολίτης τρίτης χώρας, που εξέρχεται ή επιχειρεί να εξέλθει από το ελληνικό έδαφος ή εισέρχεται ή επιχειρεί να εισέλθει ή παραμένει σε αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση, αν αυτός που επιχειρεί να αναχωρήσει λαθραία, καταζητείται από τις δικαστικές ή αστυνομικές αρχές ή υπέχει φορολογικές ή πάσης φύσεως άλλες υποχρεώσεις προς το Δημόσιο.

Οι κυρώσεις της παρούσας επιβάλλονται και στους πολίτες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Αν ο πολίτης τρίτης χώρας εισέλθει στο ελληνικό έδαφος ή εξέλθει από αυτό χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, μετά την ολοκλήρωση της αστυνομικής προανάκρισης και εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 59 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96), περί αναβολής κάθε ενέργειας σε βάρος θύματος των αναφερόμενων στην εν λόγω παράγραφο αξιόποινων πράξεων και έως το τέλος της ποινικής δίωξης για το έγκλημα που τελέστηκε σε βάρος του, να απόσχει από την ποινική δίωξη, οπότε αίρεται η σύλληψη και κινείται η διαδικασία του άρθρου 38 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111).

Σε κάθε περίπτωση, όταν διαπράττεται οποιοδήποτε αδίκημα της παρ. 1, η αποχή από την ποινική δίωξη μπορεί να τελεί και υπό τον όρο άμεσης εκούσιας αναχώρησης του υπαιτίου από τη χώρα και μη παράνομης επανεισόδου του σε αυτή.

Αν η επιστροφή ή η εκούσια αναχώρηση δεν πραγματοποιηθούν, η μεν πρώτη εντός τριών (3) μηνών, η δε δεύτερη εντός τριάντα (30) ημερών, η αρμόδια αρχή που μεριμνά για την εκτέλεσή τους, γνωστοποιεί στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών το πέρας της διοικητικής διαδικασίας, ο

οποίος ανακαλεί την απόφασή του για αποχή από την ποινική δίωξη και συνεχίζει την ποινική διαδικασία.

3. Ο πολίτης τρίτης χώρας που παραβίασε τις υποχρεώσεις της παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 3907/2011 (Α' 7) κατά τη διάρκεια της αναβολής της απομάκρυνσής του, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα άρθρα 23 και 37 του ν. 3907/2011, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

4. Σε κάθε περίπτωση, η ποινή για τα εγκλήματα των παρ. 1 και 3 δεν μετατρέπεται και δεν αναστέλλεται με κανένα τρόπο, πλην της περίπτωσης της παρ. 5.

5. Το δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής, υπό τον όρο ότι ο καταδικασμένος πολίτης τρίτης χώρας θα αναχωρήσει εκουσίως άμεσα από τη χώρα. Υπό τον ίδιο όρο μπορεί, με απόφαση του δικαστηρίου που επέβαλε την ποινή, ύστερα από αίτηση του εισαγγελέα ή του καταδικασμένου πολίτη τρίτης χώρας, να ανασταλεί η εκτέλεση του υπόλοιπου της ποινής, η έκτιση της οποίας έχει ήδη αρχίσει. Ο χρόνος της αναστολής αρχίζει από την αναχώρησή του από τη χώρα.

6. Οι καταδικασμένοι πολίτες τρίτης χώρας κρατούνται σε σωφρονιστικά καταστήματα σύμφωνα με τις διατάξεις του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999, Α' 291), καθ' όλο το χρονικό διάστημα έκτισης της ποινής τους. Σε περίπτωση αναστολής της εκτέλεσης της ποινής λόγω εκούσιας άμεσης αναχώρησης του κρατούμενου από τη χώρα, ο κρατούμενος εξακολουθεί να κρατείται σε προαναχωρησιακά κέντρα κράτησης ή σε σωφρονιστικά καταστήματα μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκούσιας άμεσης αναχώρησης.

7. Η μεταγωγή του κρατούμενου για την αναχώρηση, η παράδοση και παραλαβή του, τα μέσα πραγματοποίησης της μεταγωγής, τα μέτρα ασφάλειας κατά τη διάρκειά της, οι χώροι παραμονής κατά περίπτωση και κάθε άλλη συναφής λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τα άρθρα 77 του Σωφρονιστικού Κώδικα, περί εκτέλεσης μεταγωγής, 11 έως 13 του π.δ. 215/2006 (Α' 217), περί μεταγωγών κρατουμένων και 144 έως 154 του π.δ. 141/1991 (Α' 58), περί των ειδικότερων ζητημάτων της διαδικασίας μεταγωγής κρατουμένων, όπως των αναγκαίων εγγράφων, των υποχρεώσεων μετά και πριν από την παραλαβή των κρατουμένων, των ενεργειών σε περίπτωση ασθένειας ή θανάτου ή στάσης ή απόδρασης μεταγομένων, της παράδοσης των μεταγομένων, καθώς και των ειδικότερων μέτρων κατά τις μεταγωγές με αυτοκίνητο, σιδηροδρόμους, πλοία και αεροπλάνα. Η εκπλήρωση του όρου της αναστολής εκτέλεσης ποινής της παρ. 5 βεβαιώνεται προς τον αρμόδιο εισαγγελέα από την αρμόδια υπηρεσία εκτέλεσης της μεταγωγής μετά την οριστική αναχώρησή του από τη χώρα.

8. Αν κατά τον χρόνο της αναστολής ο καταδικασμένος πολίτης τρίτης χώρας υποπέσει εκ νέου σε κάποιο από τα αδικήματα του παρόντος άρθρου, η αναστολή αίρεται αυτοδικαίως μόλις ασκηθεί ποινική δίωξη για τη νέα πράξη. Η ποινή που επιβλήθηκε με τη νέα καταδίκη εκτελείται μετά την έκτιση της ποινής που είχε ανασταλεί.»

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ

Άρθρο 28

Επιστροφή πολιτών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μελών των οικογενειών τους, καθώς και μελών οικογένειας Έλληνα πολίτη

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται σε πρόσωπα που απολαμβάνουν του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας δυνάμει του σημείου 5 του άρθρου 2 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν και του π.δ. 106/2007 (Α' 135), εκτός εάν προκύπτει ότι δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος αυτού.

2. Οι διαδικασίες επιστροφής των ανωτέρω προσώπων διέπονται αποκλειστικά από τα άρθρα 22 έως 24 του π.δ. 106/2007. Σε ό,τι αφορά στα όργανα, στις προθεσμίες, στη διαδικασία επίδοσης, στις εγγυήσεις και στη δικαστική προστασία, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον δεν αντίκεινται στις ευνοϊκότερες διατάξεις του π.δ. 106/2007.

3. Οι ρυθμίσεις του παρόντος εφαρμόζονται αναλόγως και στα μέλη οικογένειας Έλληνα πολίτη, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του π.δ. 106/2007, εφόσον εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/38/ΕΚ.

Άρθρο 29²

Άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 134 Κώδικα Μετανάστευσης

Στην παρ. 5 του άρθρου 134 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, Α' 81), περί αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς και εξαιρετικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Α»), επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «διαμένουν στη χώρα για επτά (7) τουλάχιστον συνεχή έτη, πριν από την υποβολή αίτησης, σύμφωνα με έγγραφα βέβαιης χρονολογίας ή» διαγράφονται, β) το τελευταίο εδάφιο διαγράφεται και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Με απόφαση του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης χορηγείται άδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Α.6») με δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας σε πολίτες τρίτων χωρών που είναι γονείς ανήλικου ημεδαπού και προσκομίζουν στοιχεία που τεκμηριώνουν τη γονική σχέση με το/τα τέκνο/α. Η άδεια διαμονής χορηγείται άπαξ, έχει διάρκεια ισχύος τρία (3) έτη και ο κάτοχός της κατά τη λήξη της διάρκειας ισχύος της μπορεί να αιτηθεί αλλαγή κατηγορίας άδειας διαμονής σύμφωνα με το άρθρο 12. Σε πολίτες τρίτων χωρών που υπάγονται στην παρούσα, χορηγείται απόδειξη παραλαβής αιτήματος στην οποία αναγράφεται ότι κωλύεται η έκδοση απόφασης επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 3907/2011 για τον χρόνο που θα απαιτηθεί μέχρι την εξέταση του αιτήματος.»

Άρθρο 30

Αιτήσεις άδειας διαμονής για εργασία σε πολίτες τρίτων χωρών

Εκκρεμείς αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας διαμονής του άρθρου 193 του ν. 5078/2023 (Α' 211), περί χορήγησης νέου τύπου άδειας διαμονής για εργασία σε πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίες υποβλήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από τη λήξη της προθεσμίας της παρ. 4 του ανωτέρω άρθρου και έως τις 19.3.2025, εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο εν λόγω άρθρο διαδικασία.

Άρθρο 31

Χορήγηση βεβαίωσης κατάθεσης αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής δικαιούχων διεθνούς προστασίας Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 23 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Στην παρ. 1 του άρθρου 23 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής

²N.5226/2025 ΦΕΚ: 154/Α/08.09.2025 άρθρο 40 παρ.2:2. Αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Α.6»), που υποβάλλονται έως την έναρξη ισχύος του άρθρου 29, εξετάζονται σύμφωνα με το ισχύον κατά τον χρόνο της υποβολής τους καθεστώς.

εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), περί αδειών διαμονής, προστίθενται νέο έκτο, έβδομο και όγδοο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Σε πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή, ο οποίος αναγνωρίζεται ως πρόσφυγας, χορηγείται από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 20, άδεια διαμονής τριετούς διάρκειας. Η άδεια ανανεώνεται με απόφαση του προϊσταμένου του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια Αρχή Παραλαβής το αργότερο τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν από τη λήξη της. Σε πολίτη τρίτης χώρας ή ανιθαγενή, ο οποίος αναγνωρίζεται ως δικαιούχος επικουρικής προστασίας, χορηγείται από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής, με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 20, άδεια διαμονής ενός (1) έτους. Η άδεια ανανεώνεται για δύο (2) ακόμα έτη, κατόπιν επανεξέτασης, με απόφαση του προϊσταμένου του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια Αρχή Παραλαβής το αργότερο τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν τη λήξη της. Η ανανέωση των ανωτέρω αδειών διαμονής ανατρέχει στον χρόνο λήξης της αρχικής άδειας. Οι αρμόδιες υπηρεσίες για την παραλαβή των αιτήσεων των δικαιούχων διεθνούς προστασίας για ανανέωση αδειών διαμονής χορηγούν βεβαίωση κατάθεσης αίτησης. Ο κάτοχος βεβαίωσης κατάθεσης αίτησης ανανέωσης άδειας διαμονής διαμένει νομίμως στη χώρα για όσο χρόνο αυτή ισχύει και απολαμβάνει των δικαιωμάτων που παρείχε η προηγούμενη άδεια διαμονής της οποίας την ανανέωση αιτείται. Με την έκδοση απορριπτικής απόφασης επί της αίτησης ανανέωσης, η βεβαίωση παύει αυτοδικαίως να ισχύει. Η εκπρόθεσμη χωρίς αιτιολογία υποβολή της αίτησης ανανέωσης δεν μπορεί από μόνη της να οδηγήσει σε απόρριψή της.

Στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται πρόστιμο ύψους εκατό (100) ευρώ. Το αρμόδιο όργανο για την επιβολή και η διαδικασία βεβαίωσης του προστίμου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.»

Άρθρο 32

Δυνατότητα χρήσης συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης από τις αρχές παραλαβής και εξέτασης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους Τροποποίηση άρθρου 74 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Στο άρθρο 74 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), περί εγγυήσεων για τους αιτούντες διεθνή προστασία, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πέμπτο εδάφιο της παρ. 2 οι λέξεις «και τηλεφωνικά, με αυτοματοποιημένο τρόπο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «i) τηλεφωνικά, με αυτοματοποιημένο τρόπο, και ii) με χρήση πληροφοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης», β) στην παρ. 3 προστίθεται νέο τέταρτο εδάφιο και το άρθρο 74 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 74 Εγγυήσεις για τους αιτούντες

1. Οι αιτούντες κατά την εφαρμογή του παρόντος Μέρους έχουν δικαιώματα, τα οποία πρέπει να γίνονται σεβαστά σε κάθε στάδιο της διαδικασίας.

2. Κατά την υποβολή της αίτησης διεθνούς προστασίας, οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να ενημερώνονται εγγράφως, σε γλώσσα που κατανοούν, με απλό και προσιτό τρόπο, προκειμένου πράγματι να κατανοούν το περιεχόμενο του εγγράφου:

α) για τη διαδικασία που ακολουθείται, β) για τα δικαιώματά τους, γ) για το καθήκον συνεργασίας τους με τις εθνικές

αρχές σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και για τις υποχρεώσεις τους,

δ) για τις συνέπειες της παραβίασης του καθήκοντος συνεργασίας με τις εθνικές αρχές λόγω μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους. Ιδιαίτερη υπόμνηση γίνεται για τις συνέπειες της μη ανεύρεσής τους στον δηλωθέντα τόπο διαμονής ή στη δηλωθείσα διεύθυνση, της ρητής ή σιωπηρής ανάκλησης της αίτησής τους, της μη αυτοπρόσωπης παράστασης σε κάθε στάδιο της διαδικασίας,

ε) για το καθήκον εχεμύθειας των αρχών και το γεγονός ότι οι πληροφορίες που παρέχουν στις αρχές κατά τη διάρκεια της εξέτασης της αίτησής τους, δεν θα αποκαλυφθούν στους φερόμενους ως φορείς δίωξης ή σοβαρής βλάβης,

στ) για τις προθεσμίες και τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, ώστε να συμμορφωθούν με την υποχρέωση υποβολής των στοιχείων που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησής τους,

ζ) για τις συνέπειες της απόρριψης της αίτησής τους, καθώς και για τις δυνατότητες προσβολής της, την προθεσμία προς άσκηση προσφυγής, το όργανο ενώπιον του οποίου ασκείται και πού αυτό εδρεύει, τις συνέπειες παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής, καθώς και για τη δυνατότητα και τους όρους παροχής δωρεάν νομικής συνδρομής στις διαδικασίες ενώπιον της Αρχής Προσφυγών, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της υπουργικής απόφασης της παρ. 8 του άρθρου 7 του ν. 4375/2016 (Α' 51),

η) για τις δυνατότητες εθελούσιου επαναπατρισμού τους. Η Υπηρεσία Ασύλου σε συνεργασία με άλλες αρχές ή με πιστοποιημένες οργανώσεις, εφόσον χρειαστεί, συνδράμει τους αιτούντες στην κατανόηση του εγγράφου ενημέρωσης. Οι αιτούντες υπογράφουν το έγγραφο ενημέρωσης που τους χορηγείται επί του οποίου και δηλώνουν εάν έχουν πράγματι κατανοήσει το περιεχόμενό του. Αντίγραφο του εγγράφου με την υπογραφή του αιτούντος διατηρείται στον φάκελο του αιτούντος που τηρείται στην αρμόδια Αρχή Παραλαβής. Οι πληροφορίες τους παρέχονται εγκαίρως, ώστε να ασκήσουν τα δικαιώματά τους και να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 83 του παρόντος Κώδικα. Οι πληροφορίες αυτές δύνανται να παρέχονται περαιτέρω, i) τηλεφωνικά, με αυτοματοποιημένο τρόπο και ii) με χρήση πληροφοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης.

3. Οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν τις υπηρεσίες διερμηνέα για να υποβάλουν την αίτησή τους και να εκθέσουν την υπόθεσή τους στις αρμόδιες Αρχές Παραλαβής, για τη διεξαγωγή συνέντευξης ή προφορικής ακρόασης, καθώς και σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, εφόσον δεν μπορεί να εξασφαλισθεί η αναγκαία επικοινωνία χωρίς αυτόν. Η δαπάνη της διερμηνείας βαρύνει το Δημόσιο. Η παροχή υπηρεσιών διερμηνείας, όπου αυτή απαιτείται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας, δύναται να παρέχεται και εξ αποστάσεως με τη χρήση κατάλληλων τεχνικών μέσων επικοινωνίας, σε περίπτωση που η φυσική παρουσία διερμηνέα δεν είναι πρόσφορη. Για την ενίσχυση και υποστήριξη των παρεχόμενων υπηρεσιών διερμηνείας, οι αρχές παραλαβής και εξέτασης δύνανται να κάνουν χρήση λογισμικών αυτοματοποιημένης μετάφρασης και υποτιτλισμού ηχητικών δεδομένων μέσω πληροφοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης. Εφόσον είναι αποδεδειγμένα αδύνατη η παροχή διερμηνείας στη γλώσσα επιλογής του αιτούντος, παρέχεται διερμηνεία στην επίσημη γλώσσα της χώρας καταγωγής του αιτούντος ή σε άλλη γλώσσα που ευλόγως θεωρείται ότι κατανοεί, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς νοηματικής γλώσσας. Οι αρμόδιες Αρχές Απόφασης

μεριμνούν, ώστε να λαμβάνουν γνώση του περιεχομένου ξενόγλωσσων εγγράφων που τυχόν κατατίθενται ενώπιόν τους, ακόμη και αν αυτά δεν προσκομίζονται σε επίσημη μετάφραση.

4. Οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να επικοινωνούν με την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες ή με κάθε άλλη πιστοποιημένη οργάνωση που παρέχει νομική, ιατρική και ψυχολογική συνδρομή.

5. Οι αιτούντες έχουν δικαίωμα να εφοδιάζονται ατελώς από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής, αμέσως μετά την οριστική καταγραφή της αίτησης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 69 του παρόντος Κώδικα, με το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία, το οποίο φέρει τη φωτογραφία τους, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 75 του παρόντος Κώδικα. Το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία αποτελεί προσωρινό τίτλο, δεν θεμελιώνει δικαίωμα για έκδοση άδειας διαμονής, διασφαλίζει την απόλαυση των δικαιωμάτων των αιτούντων όπου αυτά προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, εξασφαλίζει τις απαραίτητες αναγκαίες συναλλαγές κατά τον χρόνο ισχύος του και τους επιτρέπει την παραμονή στην ελληνική επικράτεια. Στο δελτίο αναφέρεται τυχόν περιορισμός της κυκλοφορίας ή της διαμονής, κατά το άρθρο 49 του παρόντος Κώδικα. Σε περίπτωση μερικής καταγραφής, έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν το έγγραφο που αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρου 69 παρόντος Κώδικα.

6. Οι αιτούντες ενημερώνονται σε γλώσσα που κατανοούν, με απλό και προσιτό τρόπο, σχετικά με το αποτέλεσμα της απόφασης επί της αίτησης διεθνούς προστασίας, καθώς και για τη δυνατότητα προσβολής της απορριπτικής απόφασης, της σχετικής προθεσμίας, για το όργανο ενώπιον του οποίου αυτή προσβάλλεται, καθώς και για την έδρα αυτού. Η απόφαση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας εκδίδεται και επιδίδεται στον αιτούντα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 87 του παρόντος Κώδικα. Σε περίπτωση που ο αιτών αναγνωρίζεται ως πρόσφυγας, γνωστοποιούνται στοιχεία από τον διοικητικό φάκελο και χορηγούνται αντίγραφα μόνο εφόσον ο αιτών αποδείξει ειδικό έννομο συμφέρον.

7. Οι αιτούντες έχουν πρόσβαση, οι ίδιοι ή διά των πληρεξουσίων δικηγόρων ή εξουσιοδοτημένων συμβούλων τους, σε πληροφορίες που παρέχουν εμπειρογνώμονες επί ειδικών ζητημάτων, όπως ιατρικών, πολιτισμικών, θρησκευτικών, γλωσσολογικών ή ζητημάτων που άπτονται ιδίως των ανηλίκων ή του φύλου.

8. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας, οι αρμόδιες κατά τον νόμο αρχές αναγνωρίζουν και θεωρούν το γνήσιο της υπογραφής αιτούντων με την επίδειξη του δελτίου. Στις περιπτώσεις κράτησης, παραμονής σε εγκαταστάσεις της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή κατά τη διαδικασία του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα, οι αρμόδιες κατά τον νόμο αρχές αναγνωρίζουν και βεβαιώνουν την υπογραφή των αιτούντων βάσει των στοιχείων που έχουν δηλώσει.»

Άρθρο 33

Χρήση πληροφοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης αντί πρακτικών κατά τη συνέντευξη Τροποποίηση άρθρου 82 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Στο άρθρο 82 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), περί προσωπικής συνέντευξης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 διαγράφονται οι λέξεις «ή προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων», β) στην περ. γ της παρ. 12 διαγράφονται οι λέξεις «στρατιωτική στολή ή», γ) στην παρ. 13 προστίθεται νέο τρίτο εδάφιο, δ) στο πρώτο εδάφιο

της παρ. 14 μετά από τη λέξη «καταγραφή» προστίθενται οι λέξεις «ή η καταγραφή με χρήση πληροφοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης» και το άρθρο 82 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 82 Προσωπική συνέντευξη

1. Πριν τη λήψη απόφασης, η Αποφαινόμενη Αρχή διενεργεί προσωπική συνέντευξη του αιτούντος, ο οποίος καλείται σε αυτή κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 87 του παρόντος Κώδικα. Με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του άρθρου 93 του παρόντος Κώδικα, εάν από τον διοικητικό φάκελο της αίτησης διεθνούς προστασίας προκύπτουν ενδείξεις ότι η αίτηση εμπίπτει στις περιπτώσεις απαράδεκτων αιτήσεων του άρθρου 89 του παρόντος Κώδικα, η συνέντευξη μπορεί να περιοριστεί στη διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής της διάταξης αυτής και να δοθεί η ευκαιρία στον αιτούντα να εκφραστεί σχετικά. Κατ' εξαίρεση, δεν απαιτείται συνέντευξη επί του παραδεκτού σε περιπτώσεις μεταγενέστερων αιτήσεων κατά την παρ. 2 του άρθρου 94 του παρόντος Κώδικα. Εάν μετά την πραγματοποίηση της συνέντευξης η Αποφαινόμενη Αρχή κρίνει απαραίτητη τη διερεύνηση της ουσίας της αίτησης διεθνούς προστασίας, πραγματοποιείται σχετική συμπληρωματική συνέντευξη. Η προσωπική συνέντευξη για το παραδεκτό της αίτησης διεθνούς προστασίας μπορεί να διενεργείται από προσωπικό του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο ή, σε ιδιαίτερα έκτακτες περιστάσεις, από προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, εφόσον το προσωπικό αυτό έχει λάβει εκ των προτέρων την απαραίτητη βασική κατάρτιση, ιδίως όσον αφορά στο διεθνές δίκαιο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στο κεκτημένο της Ένωσης για το άσυλο και στις τεχνικές της συνέντευξης.

2. Η συνέντευξη διενεργείται από αρμόδιο υπάλληλο της Αρχής Παραλαβής (χειριστή), ο οποίος διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα και ο οποίος λαμβάνει και εκδίδει την απόφαση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας. Ο Εσωτερικός Κανονισμός της Υπηρεσίας Ασύλου ορίζει τη διαδικασία ορισμού του αρμόδιου υπαλλήλου (χειριστή) από τον προϊστάμενο του κάθε Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου και Αυτοτελούς Κλιμακίου Ασύλου. Κατ' εξαίρεση, όταν εξαιτίας μαζικών αφίξεων υποβάλλονται ταυτόχρονες αιτήσεις διεθνούς προστασίας από μεγάλο αριθμό πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, η προσωπική συνέντευξη επί της ουσίας της αίτησης δύναται να διενεργείται προσωρινά από προσωπικό του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο ή άλλων αρχών. Το προσωπικό αυτό πρέπει να έχει λάβει εκ των προτέρων σχετική κατάρτιση, η οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναγράφονται στο άρθρο 8 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2303 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 439/2010, και να διαθέτει επίσης γενική γνώση των προβλημάτων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την ικανότητα του αιτούντος για συνέντευξη, όπως ενδείξεις ότι ο αιτών μπορεί να έχει υποστεί βασανισμό κατά το παρελθόν.

3. Η συνέντευξη διενεργείται με τη συνδρομή διερμηνέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 74 του παρόντος Κώδικα, ικανού να εξασφαλίσει την αναγκαία επικοινωνία, προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να επιβεβαιώσει όσα αναφέρει στην αίτησή του και να μπορέσει να εκθέσει με πληρότητα τους λόγους που τον ανάγκασαν να εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής του ή προηγούμενης συνήθους διαμονής του, όταν πρόκειται για ανιθαγενή, ζητώντας προστασία, καθώς και τους λόγους για τους οποίους δεν μπορεί ή δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και προκειμένου να δώσει εξηγήσεις, ιδίως σε ό,τι αφορά το προσωπικό του ιστορικό, συμπεριλαμβανομένου του ιστορικού των οικείων συγγενών του, την ταυτότητα, την ηλικία του, την ιθαγένεια, τη χώρα και τον τόπο προηγούμενης διαμονής του, τυχόν προηγούμενες αιτήσεις διεθνούς προστασίας, τα δρομολόγια που ακολούθησε για να εισέλθει στο ελληνικό έδαφος και τα ταξιδιωτικά του έγγραφα.

4. Κατά τη διεξαγωγή της προσωπικής συνέντευξης η Αποφαινόμενη Αρχή παραχωρεί στον αιτούντα κατάλληλη ευκαιρία για να παρουσιάσει τα στοιχεία που απαιτούνται για την κατά το δυνατόν πλήρη τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Στον αιτούντα δίνεται η ευκαιρία να παράσχει εξηγήσεις σχετικά με τα στοιχεία που ενδεχομένως λείπουν και/ή σχετικά με τυχόν ασυνέπειες ή αντιφάσεις στο πλαίσιο των δηλώσεών του. Πριν από την πρώτη συνέντευξη, εφόσον αυτή έχει ορισθεί εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης, χορηγείται στον αιτούντα, εφόσον ανήκει στην κατηγορία των ευάλωτων προσώπων, εύλογος χρόνος προκειμένου να προετοιμασθεί κατάλληλα και να συμβουλευθεί νομικό ή άλλο σύμβουλο για να τον επικουρεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ο εύλογος χρόνος καθορίζεται από την αρμόδια Αρχή Παραλαβής και δεν δύναται να υπερβεί τις τρεις (3) ημέρες. Εφόσον η συνέντευξη έχει προσδιοριστεί σε χρόνο αργότερο των δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης διεθνούς προστασίας, δεν χορηγείται εύλογος χρόνος προετοιμασίας. Σε περίπτωση αναβολής της συνέντευξης δεν χορηγείται εκ νέου χρόνος προετοιμασίας.

5. Όταν η συνέντευξη αφορά σε γυναίκα, λαμβάνεται ειδική μέριμνα ώστε να διεξάγεται από γυναίκα χειρίστρια, παρουσία γυναίκας διερμηνέα, εφόσον αυτό ζητηθεί. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον ο αιτών έχει εκφράσει προτίμηση σχετικά με το φύλο του χειριστή ή του διερμηνέα σε προηγούμενο στάδιο της διαδικασίας, λαμβάνεται ειδική προς τούτο μέριμνα. Σε περίπτωση που αυτό δεν καθίσταται δυνατό, γίνεται μνεία των σχετικών λόγων στην έκθεση ή πρακτικό της συνέντευξης.

6. Για κάθε ενήλικο μέλος της οικογένειας διεξάγεται ξεχωριστή προσωπική συνέντευξη. Για τους ανηλίκους διεξάγεται προσωπική συνέντευξη, λαμβανομένης υπόψη της ωριμότητάς τους και των ψυχολογικών συνεπειών των τραυματικών βιωμάτων τους.

7. Η προσωπική συνέντευξη μπορεί να παραλειφθεί, όταν η Αποφαινόμενη Αρχή κρίνει ότι, με βάση τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, δύναται να αναγνωρίσει τον αιτούντα ως πρόσφυγα ή όταν δεν είναι αντικειμενικά δυνατή, ιδίως όταν ο αιτών δεν είναι σε θέση λόγω της μικρής του ηλικίας ή για λόγους που οφείλονται σε μόνιμες καταστάσεις ανεξάρτητες από τη θέλησή του, να συμμετάσχει στη συνέντευξη. Η αδυναμία στην τελευταία περίπτωση πιστοποιείται με σχετική βεβαίωση ιατρού ανάλογης ειδικότητας. Αν κατά τη διενέργεια της προσωπικής συνέντευξης ο αιτών αδυνατεί να συνεχίσει για λόγους που τον αφορούν, η συνέντευξη περατώνεται. Στην περίπτωση αυτή, χορηγείται η δυνατότητα στον αιτούντα να εκθέσει εγγράφως τις απόψεις του και να υποβάλει, εφόσον επιθυμεί, συμπληρωματικά στοιχεία, εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών.

8. Η προσωπική συνέντευξη αναβάλλεται μόνο εφόσον απουσιάζει ο διερμηνέας και δεν καθίσταται δυνατή η επικοινωνία με τον αιτούντα. Στην περίπτωση αυτή, η συνέντευξη επαναπροσδιορίζεται κατά απόλυτη προτεραιότητα.

9. Η παράλειψη προσωπικής συνέντευξης κατά τις προηγούμενες παραγράφους δεν επιδρά δυσμενώς στην απόφαση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας, ούτε εμποδίζει την Αποφαινόμενη Αρχή να λαμβάνει απόφαση επί της αίτησης. Σε περίπτωση παράλειψης της συνέντευξης, στην απόφασή επί της αίτησης διεθνούς προστασίας περιλαμβάνεται αιτιολογία αυτής της παράλειψης.

10. Η προσωπική συνέντευξη διεξάγεται χωρίς την παρουσία των μελών της οικογένειας του αιτούντος, εκτός εάν ο χειριστής κρίνει ότι η παρουσία τους είναι απαραίτητη.

11. Η προσωπική συνέντευξη διεξάγεται υπό συνθήκες που εξασφαλίζουν την απαιτούμενη εμπιστευτικότητα.

12. Κατά την προσωπική συνέντευξη, λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα που εξασφαλίζουν τη διεξαγωγή της σε συνθήκες που επιτρέπουν στον αιτούντα να παρουσιάσει διεξοδικά τους λόγους της αίτησής του. Για τον σκοπό αυτόν:

α) Ο κάθε χειριστής διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα για να συνεκτιμήσει τις προσωπικές ή γενικές συνθήκες που αφορούν στην αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των πολιτισμικών καταβολών του αιτούντος. Ειδικότερα, οι χειριστές επιμορφώνονται ιδίως για τις ειδικές ανάγκες των γυναικών, των παιδιών και των θυμάτων βίας και βασανιστηρίων,

β) ο διερμηνέας που επιλέγεται είναι ικανός να εξασφαλίσει την αναγκαία επικοινωνία σε γλώσσα που κατανοεί ή που ευλόγως θεωρείται ότι κατανοεί ο αιτών,

γ) το πρόσωπο που διενεργεί τη συνέντευξη να μην φορά στολή επιβολής του νόμου.

13. Η συνέντευξη ηχογραφείται, ενώ για κάθε συνέντευξη συντάσσεται έκθεση, στην οποία περιλαμβάνονται οι βασικοί ισχυρισμοί του αιτούντος διεθνή προστασία και όλα τα ουσιώδη στοιχεία της. Εάν δεν είναι δυνατή η απομαγνητοφώνηση της συνέντευξης, τηρείται πλήρες πρακτικό. Σε περίπτωση χρήσης πληροφοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης ηχογράφησης και αυτόματης έγγραφης αποτύπωσης της συνέντευξης, δεν απαιτείται η σύνταξη έκθεσης και τήρησης πρακτικού. Ο αιτών καλείται στο τέλος της συνέντευξης να επιβεβαιώσει ότι δεν επιθυμεί να προσθέσει οτιδήποτε άλλο, ενώ δεν υπογράφει την έκθεση ή το πρακτικό. Η ηχητική καταγραφή συνοδεύει την έκθεση ή το πρακτικό και αποθηκεύεται με μέριμνα της Αποφαινόμενης Αρχής. Συνεντεύξεις που πραγματοποιούνται με τηλεδιάσκεψη καταγράφονται ηχητικά υποχρεωτικά.

14. Εφόσον δεν είναι δυνατή η ηχητική καταγραφή ή η καταγραφή με χρήση πληροφοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, τηρείται πλήρες πρακτικό της συνέντευξης. Ο αιτών καλείται να βεβαιώσει την ακρίβεια του περιεχομένου του πρακτικού, υπογράφοντας με τη συνδρομή διερμηνέα, εφόσον παρίσταται, που επίσης υπογράφει. Σε περίπτωση που ο αιτών αρνείται να επιβεβαιώσει το περιεχόμενο του πρακτικού, οι λόγοι άρνησης καταχωρίζονται σε αυτό. Η άρνηση του αιτούντος να βεβαιώσει το περιεχόμενο του πρακτικού, δεν εμποδίζει την Αποφαινόμενη Αρχή να λάβει απόφαση επί της αίτησής του.

15. Ο αιτών δικαιούται να λαμβάνει οποτεδήποτε αντίγραφο του πρακτικού ή της έκθεσης και της ηχητικής καταγραφής.

16. Οι προαναφερόμενες εγγυήσεις τηρούνται και κατά τη διαδικασία συζήτησης των προσφυγών ενώπιον των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών, καθώς και σε κάθε συμπληρωματική συνέντευξη ή ακρόαση.

17. Ο Εσωτερικός Κανονισμός της Υπηρεσίας Ασύλου δύναται να ορίζει λεπτομερέστερα τις τεχνικές διαδικασίες της διεξαγωγής και της ηχητικής καταγραφής της συνέντευξης και τηλεδιάσκεψης.»

Άρθρο 34

Μεταγενέστερες αιτήσεις Τροποποίηση άρθρου 94 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Στο άρθρο 94 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), περί μεταγενεστέρων αιτήσεων,

επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2 προστίθενται εδάφια, τρίτο και τέταρτο, β) η παρ. 4 καταργείται, γ) η παρ. 7 αντικαθίσταται, δ) στην παρ. 9, δα) το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται, δβ) διαγράφεται το τρίτο εδάφιο, ε) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 10 οι λέξεις «εκατό (100)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τριακοσίων (300)» και το άρθρο 94 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 94 Μεταγενέστερες αιτήσεις

1. Σε περίπτωση μεταγενέστερης αίτησης οι αρμόδιες Αρχές Απόφασης εξετάζουν τα στοιχεία της μεταγενέστερης αίτησης, σε συνδυασμό με τα στοιχεία του φακέλου της προγενέστερης αίτησης.

2. Η μεταγενέστερη αίτηση εξετάζεται εντός πέντε (5) ημερών, και στις περιπτώσεις της παρ. 9 εντός δύο (2) ημερών, κατ' αρχάς σε προκαταρκτικό στάδιο, κατά το οποίο ερευνάται εάν έχουν προκύψει ή έχουν υποβληθεί από τον αιτούντα νέα ουσιώδη στοιχεία, τα οποία ο αιτών χωρίς υπαιτιότητα του δεν μπόρεσε να επικαλεστεί κατά την εξέταση της προγενέστερης αίτησης στον πρώτο βαθμό αλλά ούτε και με την προσφυγή του, σύμφωνα με το άρθρο 97 του παρόντος Κώδικα, και τα οποία επηρεάζουν την κρίση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας. Κατά το στάδιο αυτό, ο αιτών υποβάλλει γραπτώς στις αρμόδιες Αρχές Παραλαβής τα τυχόν νέα στοιχεία που προσκομίζει, χωρίς να πραγματοποιηθεί συνέντευξη. Εάν η αίτηση κριθεί παραδεκτή, εξετάζεται περαιτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους και χορηγείται δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία. Σε αντίθετη περίπτωση, η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

3. Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής διασφαλίζουν για τους αιτούντες, των οποίων η αίτηση εξετάζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, ότι απολαμβάνουν των εγγυήσεων που αναφέρονται στις περ. α', β', γ', ε' και στ' της παρ. 2 του άρθρου 74 του παρόντος Κώδικα.

4. [Καταργείται].

5. Η διαδικασία του παρόντος άρθρου μπορεί να εφαρμόζεται επίσης και στην περίπτωση μέλους της οικογένειας του αιτούντος, το οποίο υποβάλλει αίτηση αφού έχει συναινέσει σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 69, να υποβληθεί αίτηση εξ ονόματός του. Στην περίπτωση αυτή, η προκαταρκτική εξέταση που αναφέρεται στην παρ. 2 του παρόντος άρθρου, αφορά στην ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων που να δικαιολογούν την υποβολή ξεχωριστής αίτησης εκ μέρους του εξαρτωμένου προσώπου. Κατ' εξαίρεση, πραγματοποιείται συνέντευξη για τον σκοπό αυτόν.

6. Αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται χωρίς να έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί προγενέστερης αίτησης του ίδιου αιτούντα, θεωρείται ως συμπληρωματικό στοιχείο της αρχικής και δεν υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

7. Η εκ νέου υποβολή όμοιας μεταγενέστερης αίτησης, χωρίς την προσκόμιση νέων στοιχείων, εξετάζεται από την Αποφαινόμενη Αρχή και τίθεται στο αρχείο με πράξη του Προϊσταμένου της, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45).

8. Αν ο αιτών, έναντι του οποίου πρέπει να εκτελεστεί απόφαση μεταφοράς, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 604/2013, υποβάλει μεταγενέστερη αίτηση, αυτή εξετάζεται από το αρμόδιο κράτος, σύμφωνα με τον Κανονισμό αυτόν.

9. Όσο διαρκεί η εξέταση της μεταγενέστερης αίτησης κατά το προκαταρκτικό στάδιο, επιτρέπεται η παραμονή του αιτούντος στη χώρα. Κατ' εξαίρεση, το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται και η παραμονή στη χώρα του αιτούντος δεν επιτρέπεται: (α) εάν πρόκειται για πρώτη μεταγενέστερη αίτηση, η οποία απορρίπτεται ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τις παρ. 2 ή 7, απλώς για να καθυστερήσει ή να παρεμποδίσει την απόφαση εκτέλεσης απομάκρυνσης, (β) εάν πρόκειται για δεύτερη μεταγενέστερη αίτηση, μετά την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, με την οποία η πρώτη μεταγενέστερη αίτηση κρίνεται απαράδεκτη, σύμφωνα με τις παρ. 2 ή 7, ή μετά την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, με την οποία απορρίπτεται η εν λόγω αίτηση ως αβάσιμη. Η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται μόνο όταν η Αποφαινώμενη Αρχή θεωρεί ότι η απόφαση επιστροφής δεν θα οδηγήσει σε άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση, κατά παράβαση των διεθνών και ευρωπαϊκών υποχρεώσεων του κράτους.

10. Για την υποβολή κάθε μεταγενέστερης αίτησης μετά την πρώτη, ο αιτών καταθέτει παράβολο, το ύψος του οποίου ορίζεται στο ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά αίτηση. Τα παράβολα του πρώτου εδαφίου αποτελούν έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού που εισπράττονται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μεταναστευσης και Ασύλου και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών δύναται να αναπροσαρμόζεται το ύψος του παράβολου, να καθορίζονται η διαδικασία εγγραφής των αντίστοιχων πιστώσεων στον προϋπολογισμό του Υπουργείου, ο τρόπος διάθεσής τους, καθώς και κάθε ειδικότερο θέμα που αφορά στην εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 35

Δικαίωμα άσκησης προσφυγής Τροποποίηση άρθρου 97 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Στο άρθρο 97 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), περί δικαιώματος άσκησης προσφυγής, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. α) της παρ. 1 μετά τις λέξεις «κανονική διαδικασία» προστίθενται οι λέξεις «ή με την οποία ανακαλείται καθεστώς διεθνούς προστασίας», β) στην παρ. 3, βα) μετά τις λέξεις «Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής» προστίθενται οι λέξεις «και, εφόσον αυτή ασκηθεί εμπρόθεσμα,», ββ) οι λέξεις «αναστέλλεται κάθε μέτρο απέλασης, επανεισδοχής ή επιστροφής του αιτούντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ο αιτών επιτρέπεται να παραμείνει στο έδαφος της χώρας», γ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 διαγράφονται οι λέξεις «ή να γίνει τελεσίδικα δεκτή η αίτησή του» και το άρθρο 97 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 97 Δικαίωμα άσκησης προσφυγής

1. Ο αιτών δικαιούται να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 102 ενώπιον της Αρχής Προσφυγών:

α) Κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως αβάσιμη με την κανονική διαδικασία ή με την οποία ανακαλείται καθεστώς διεθνούς προστασίας, καθώς και κατά της απόφασης με την οποία χορηγείται καθεστώς επικουρικής προστασίας κατά το μέρος που αφορά στη μη αναγνώριση του προσφεύγοντος ως πρόσφυγα, εντός τριάντα (30) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 87.

β) Κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας με την ταχύρρυθμη διαδικασία, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 88, καθώς και στις περιπτώσεις που η προσφυγή υποβάλλεται ενώ ο προσφεύγων τελεί υπό κράτηση, σύμφωνα με το άρθρο 50, εντός

είκοσι (20) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 87.

γ) Κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας στις περιπτώσεις του άρθρου 95 ή στις περιπτώσεις που η προσφυγή ασκείται ενώ ο προσφεύγων βρίσκεται σε διαδικασία υποδοχής και ταυτοποίησης, εντός δέκα (10) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση, σύμφωνα με τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 87.

δ) Κατά της απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 89, εντός είκοσι (20) ημερών από την επίδοση της απόφασης ή από τότε που τεκμαίρεται ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 87. Κατ' εξαίρεση, εφόσον η προσφυγή ασκείται: i) κατά απόφασης που απορρίπτει αίτηση διεθνούς προστασίας ως απαράδεκτη, βάσει της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 89, η προσφυγή ασκείται εντός δεκαπέντε (15) ημερών και λογίζεται ότι στρέφεται και κατά της σχετικής πράξης μεταφοράς, κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ii) κατά απόφασης που απορρίπτει μεταγενέστερη αίτηση ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 7 του άρθρου 88, εντός πέντε (5) ημερών από την επίδοση της απόφασης.

2. Το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία, με την επιφύλαξη εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου 94 του παρόντος Κώδικα, χορηγείται εκ νέου σε περίπτωση άσκησης προσφυγής, εφαρμοζόμενων ανάλογα των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 74 του παρόντος Κώδικα ως προς τη διάρκεια ισχύος. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής μετά την πάροδο των ανωτέρω προθεσμιών, η διάρκεια του δελτίου αιτούντος διεθνή προστασία περιορίζεται υποχρεωτικά με απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 74 του παρόντος Κώδικα, σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά απόφασης ανάκλησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 96 του παρόντος Κώδικα, επιστρέφεται στον προσφεύγοντα η άδεια διαμονής του.

3. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής και, εφόσον αυτή ασκηθεί εμπρόθεσμα, μέχρι την επίδοση της απόφασης επ' αυτής, ο αιτών επιτρέπεται να παραμείνει στο έδαφος της χώρας, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων του άρθρου 110 του παρόντος Κώδικα.

4. Σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής ο αιτών, εξαιρουμένων των ασυνόδευτων ανηλίκων, κρατείται στο Προαναχωρησιακό Κέντρο Κράτησης, μέχρι να ολοκληρωθεί η απομάκρυνσή του. Η κατάθεση μεταγενέστερης αίτησης ή/και αίτησης ακύρωσης ή/και αίτησης αναστολής δεν συνεπάγεται αυτοδικαίως την άρση της κράτησης.»

Άρθρο 36

Δικαίωμα παραμονής Τροποποίηση άρθρου 110 Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών

Στο άρθρο 110 του Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών (ν. 4939/2022, Α' 111), περί δικαιώματος παραμονής, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αα) στο πρώτο εδάφιο μετά τις λέξεις «και,» προστίθενται οι λέξεις «εφόσον αυτή ασκηθεί εμπρόθεσμα,», αβ) διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο, β) στην παρ. 2, βα) στο πρώτο εδάφιο, i) προστίθεται περ. (στ), ii) οι λέξεις «η παραμονή διατάσσεται» αντικαθίστανται από τις λέξεις «η δυνατότητα παραμονής του αιτούντος στη χώρα κρίνεται», iii) οι λέξεις «ή του δικαστή, σε περίπτωση μονομελούς

σύνθεσης, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η προσφυγή» διαγράφονται, ββ) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται, βγ) προστίθεται νέο τρίτο εδάφιο, βδ) στο τέταρτο εδάφιο, ι) η λέξη «αυτού» αντικαθίσταται από τη λέξη «παραμονής», ιι) διαγράφονται οι λέξεις «ή από τον δικαστή, σε περίπτωση μονομελούς σύνθεσης,» και το άρθρο 110 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 110 Δικαίωμα παραμονής

1. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής και, εφόσον αυτή ασκηθεί εμπρόθεσμα, έως την έκδοση απόφασης επί αυτής, ο αιτών επιτρέπεται να παραμείνει στο έδαφος της χώρας.

2. Κατά παρέκκλιση από τα οριζόμενα στην παρ. 1, στις περιπτώσεις που η προσβαλλόμενη απόφαση έχει απορρίψει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας με την αιτιολογία ότι: α) άλλο κράτος μέλος της ΕΕ έχει χορηγήσει στον αιτούντα καθεστώς διεθνούς προστασίας ή β) άλλο κράτος μέλος που δεσμεύεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου έχει αναλάβει την ευθύνη εξέτασης της σχετικής αίτησης, κατ' εφαρμογή του Κανονισμού αυτού ή γ) ο αιτών απολαμβάνει επαρκή προστασία από χώρα που θεωρείται ως πρώτη χώρα ασύλου για αυτόν ή δ) η εξέταση της μεταγενέστερης αίτησης δεν κατέδειξε την ύπαρξη νέων ουσιωδών στοιχείων ή είναι προδήλως αβάσιμη, καθώς και ε) στις περιπτώσεις που η αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας έχει απορριφθεί κατά την ταχύρρυθμη διαδικασία, πλην των περ. α και η της παρ. 9 και της παρ. 10 του άρθρου 88 και στ) στις περιπτώσεις που ο αιτών έχει ασκήσει εκπρόθεσμα την προσφυγή του, η δυνατότητα παραμονής του αιτούντος στη χώρα κρίνεται με απόφαση που φέρει συνοπτική αιτιολογία της Ανεξάρτητης Επιτροπής Προσφυγών, ενώπιον της οποίας εκκρεμεί η προσφυγή, κατόπιν ειδικού αιτήματος του προσφεύγοντος. Ενώσω εκκρεμεί η έκδοση αποφάσεως επί της αίτησης του προηγούμενου εδαφίου, επιτρέπεται η παραμονή του αιτούντος στο έδαφος της χώρας. Η δυνατότητα αυτή δεν χορηγείται στις περιπτώσεις των μεταγενέστερων αιτήσεων του δεύτερου εδαφίου της παρ. 9 του άρθρου 94. Η εξέταση του αιτήματος παραμονής γίνεται σε συνεδρίαση της Επιτροπής σε συμβούλιο, χωρίς να απαιτείται κλήση του αιτούντος να παρασταθεί. Οι αποφάσεις επί των αιτήσεων αυτών υπολογίζονται καθ' υπέρβαση του συνολικού, κατά την παρ. 7 του άρθρου 100, αριθμού ανατιθέμενων ανά μήνα και ανά εισηγητή υποθέσεων.

3. Η δυνατότητα εξαίρεσης από το δικαίωμα παραμονής, σύμφωνα με την παρ. 1, εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του άρθρου 95 του παρόντος Κώδικα, μόνο εφόσον ο αιτών έχει την απαραίτητη συνδρομή διεργονέα και νομική συνδρομή και προθεσμία τουλάχιστον μίας εβδομάδας, ώστε να προετοιμάσει την αίτηση και να υποβάλει στην Ανεξάρτητη Επιτροπή Προσφυγών τα επιχειρήματα υπέρ της αναγνώρισης του δικαιώματος παραμονής του στο έδαφος της Χώρας εν αναμονή της έκβασης της προσφυγής.

4. Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση δεν θα πρέπει να οδηγεί σε άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση κατά παράβαση των διεθνών και ευρωπαϊκών υποχρεώσεων του κράτους.»

Άρθρο 37

Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού της υπό κατάργησης Ελεγχόμενης Δομής Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο Βόλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

1. Οι μόνιμοι πολιτικοί διοικητικοί υπάλληλοι της Ελεγχόμενης Δομής Προσωρινής Φιλοξενίας Αιτούντων Άσυλο Βόλου της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, δύνανται, εντός είκοσι (20) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος, να αιτηθούν είτε μετάθεση στην Κεντρική ή σε Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου είτε μετάταξη, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 4440/2016 (Α' 224), στο Τμήμα Αδειών Διαμονής Μαγνησίας της Διεύθυνσης Αλλοδαπών και Μετανάστευσης (ΔΑΜ) της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλίας

της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας Στερεάς Ελλάδας. Οι αιτήσεις του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία του φορέα υποδοχής, με κοινοποίηση στην υπηρεσία προέλευσης.

2. Η μετάταξη διενεργείται με κοινή απόφαση των αρμοδίων προς διορισμό οργάνων και με την ίδια σχέση εργασίας σε κενή οργανική θέση του φορέα υποδοχής, αντίστοιχης κατηγορίας, κλάδου και ειδικότητας, με υποχρέωση πενταετούς παραμονής στον φορέα υποδοχής. Σε περίπτωση μη ύπαρξης κενής οργανικής θέσης, η μετάταξη πραγματοποιείται σε συνιστώμενη προσωποπαγή θέση υφιστάμενου κλάδου με δέσμευση κενής οργανικής θέσης ίδιας ή ανώτερης κατηγορίας.

3. Οι οργανικές θέσεις της υπηρεσίας της παρ. 1 κατανέμονται σε οργανικές μονάδες του φορέα με πράξη του αρμοδίου οργάνου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 20 του ν. 4622/2019 (Α' 133), περί οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης.

Άρθρο 38

Προσωρινή εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης σε δομές της παρ. 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 10 ν. 4375/2016 Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 50 ν. 4487/2017

Στην παρ. 4 του άρθρου 50 του ν. 4487/2017 (Α' 116), περί προσωρινής εγκατάστασης και λειτουργίας μονάδων αφαλάτωσης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. ε), αα) προστίθενται οι λέξεις «εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την παραλαβή του αιτήματος», αβ) προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο, β) στο νέο τρίτο εδάφιο οι λέξεις «του αιτούντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της περιοχής του» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Για την έκδοση της απόφασης της παρ. 2, ο ενδιαφερόμενος φορέας υποβάλλει στην αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής:

α) τεχνική έκθεση με το σύνολο των απαιτούμενων, σύμφωνα με τα ανωτέρω, στοιχείων και σχεδιαγραμμάτων,

β) υπεύθυνη δήλωση για την τήρηση των αναφερόμενων στην τεχνική έκθεση,

γ) υπεύθυνη δήλωση για τον αριθμό και την ειδικότητα των τεχνικών που θα εργασθούν και του υπευθύνου της λειτουργίας και συντήρησης του εξοπλισμού,

δ) πιστοποιητικό πυροπροστασίας και ε) απόφαση του συλλογικού οργάνου που έχει την αρμοδιότητα για την υδροδότηση του νησιού, η οποία αφορά στην έκτακτη ανάγκη υδροδότησης του νησιού με μονάδα αφαλάτωσης, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την παραλαβή του αιτήματος. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται από τον Γραμματέα της αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εάν πρόκειται για την κατασκευή δομών της παρ. 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 10 του ν. 4375/2016 (Α' 51) που εξυπηρετούν σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και εθνικής ασφάλειας.

Η Διεύθυνση του πρώτου εδαφίου, εφόσον διαπιστώσει την επείγουσα ανάγκη υδροδότησης της περιοχής του νησιού, που σχετίζεται με την ανάγκη άμεσης χωροθέτησης και λειτουργίας μονάδας αφαλάτωσης, προβαίνει σε θετική εισήγηση στον Γενικό Γραμματέα Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, ο οποίος διαβιβάζει στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής έγγραφο με τη σύμφωνη γνώμη του.»

ΜΕΡΟΣ Δ'**ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****Άρθρο 39****Εξουσιοδοτικές διατάξεις**

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου, Προστασίας του Πολίτη και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, μπορεί να ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα σχετικά με την έκδοση απόφασης επιστροφής της παρ. 1 του άρθρου 7 και την παράταση της προθεσμίας της οικειοθελούς αναχώρησης της παρ. 2 του άρθρου 8.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου, Προστασίας του Πολίτη και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα σχετικά με τις υποχρεώσεις της παρ. 3 του άρθρου 8 που επιβάλλονται στον πολίτη τρίτης χώρας κατά την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη, καθορίζονται το ύψος και η διαδικασία κατάθεσης οικονομικής εγγύησης, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα σχετικά με την εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 8.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Μετανάστευσης και Ασύλου, Εσωτερικών, Προστασίας του Πολίτη και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη, ρυθμίζεται η οργάνωση και λειτουργία του συστήματος εξωτερικού ελέγχου της παρ. 6 του άρθρου 9.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διαδικασία και τις προϋποθέσεις παροχής νομικής συνδρομής και γενικά κάθε ειδικότερο θέμα που αναφέρεται στην εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 14.

6. Οι ειδικές εγκαταστάσεις όπου κρατούνται οι πολίτες τρίτων χωρών κατ' εφαρμογή των άρθρων 16 και 17 ιδρύονται και καταργούνται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Μετανάστευσης και Ασύλου. Με την ίδια απόφαση, ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες λειτουργίας των εγκαταστάσεων αυτών.

Άρθρο 40**Καταργούμενες Μεταβατικές διατάξεις**

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται το Κεφάλαιο Γ', περί της προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ, το Κεφάλαιο Δ', περί της ρύθμισης θεμάτων επιστροφής, το Κεφάλαιο Ε', περί λοιπών διατάξεων και το Κεφάλαιο ΣΤ', περί τελικών διατάξεων του ν. 3907/2011 (Α' 7).

2. Αιτήσεις για τη χορήγηση άδειας διαμονής για εξαιρετικούς λόγους (άδεια διαμονής τύπου «Α.6»), που υποβάλλονται έως την έναρξη ισχύος του άρθρου 29, εξετάζονται σύμφωνα με το ισχύον κατά τον χρόνο της υποβολής τους καθεστώς.

3. Πολίτες τρίτων χωρών που κατείχαν οριστικό τίτλο διαμονής δυνάμει του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014, Α' 80) και του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, Α' 81), του οποίου η ισχύς έληξε χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση ανανέωσης εντός των προβλεπόμενων εκ του νόμου προθεσμιών ή του οποίου η ανανέωση απορρίφθηκε για λόγους που δεν άπτονται της δημόσιας τάξης ή της εθνικής

ασφάλειας ή της δημόσιας υγείας, δεν υπόκεινται σε διαδικασία απομάκρυνσης έως την 31η Μαρτίου 2026.

ΜΕΡΟΣ Ε΄
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 41

Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη της παρ. 2.

2. Η ισχύς της εφαρμογής της ηλεκτρονικής επιτήρησης ως υποχρέωσης της παρ. 3 του άρθρου 8 του παρόντος αρχίζει την 1η Μαρτίου 2026.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 5 Σεπτεμβρίου 2025